ATEITIS

1975
4

1975 BALANDIS — APRIL 2 Vol. LXV, No. 4

ATEITIS — Ateitininkų Federacijos leidžiamas

katalikiškos - lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas

ANTAI... — K. Trimakas 98
Protestas ir tremtis (II) — Ant. Maceina 100
Okupuotą Lietuvą aplankius — Studentai ateitininkai 107
Lietuvai (eil.) — J. Degutytė 109
Mūsų šeimoj — J. Dievažys 110
SUKAKTUVĖS — A. Z. 113
Tik darbais įžiebsim laisvės liepsną — L. Kojelis 114
KNYGOS: M. Sluckio "Uostas mano neramus" — M. Eivaitė 116
ATŽALOS: Tėvynė tik viena — A. Nelsaitė; Kas yra laisvė — R. Veselkaitė 119
SIMBOLIAI: Mėnulis lietuvių mitologijoje — R.Olšauskaitė 121
VEIKSMINGAI VEIKTI: Planuojant veiklą — J. Jasaitytė 123
LAIŠKAI 125
VEIKLA: Los Angeles moksleivių žiemos kursai (R. Polikaitis); Literatūros vakaras Clevelande (T. Palubinskas); V. Mačernio kuopa Los Angeles (L. Kojelis); Trumpai 126

Šio numerio išdėstymas — A. Zailskaitės ir K. Trimako. Nuotraukos — V. Eivaitės (99, 110), J. Kuprio (viršely, 101, 113, 119, 120, visos 128) C. Popejoy (114) ir R. Kojelytės (abi 127).

Vyriausias redaktorius: Kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130 USA. Telef.: (312) 366-2446 Redaktorė: Aldona Zailskaitė, 1836 49th Court, Cicero, IL. 60650 USA. Telef.: (312) 863-6400. Redakcijos nariai: Dalia Bilaišytė, Jurgis Bradūnas, Marija Eivaitė, Jūratė Jasaitytė, Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija), Vytas Narutis, Algis Norvila, Roma Olšauskaitė, Antanas Razma, Linas Sidrys, Danguolė Stončiūtė (išdėstymas), Mirga Šerepkaitė, Raimundas Šilkaitis (fotografija) ir Rimvydas Zailskas (išdėstymas). Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: (312) 434-2243. Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 7 dol., garbės prenumerata — 15 dol., susipažinimui — 5 dol.; visur kitur laisvajame pasaulyje — 5 dol.

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629. Yearly subscription in the US and Canada $7. Single copy $1.00 Second class postage paid at Chicago, Illinois.

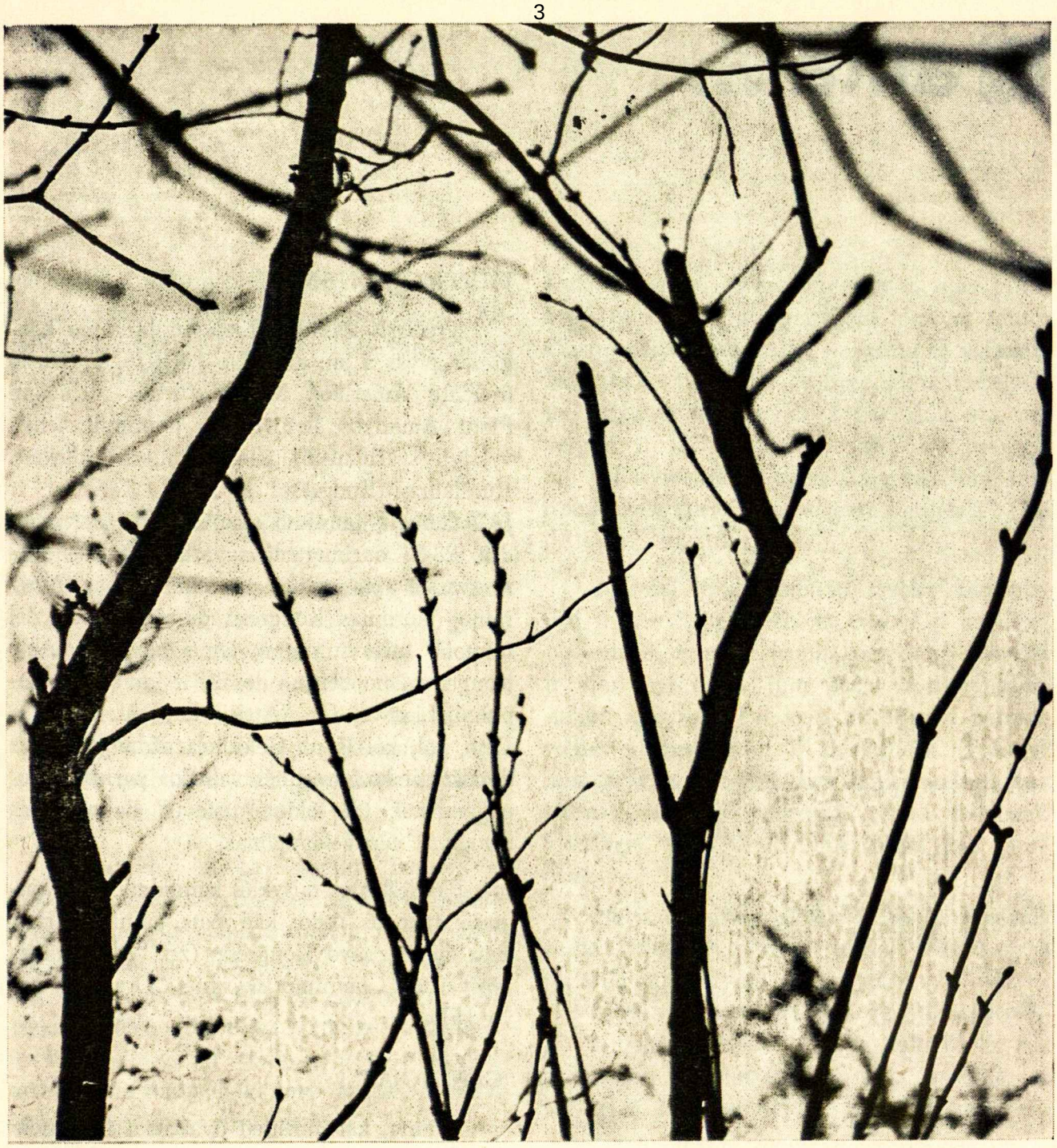

Pavasarį skelbia jauni pumpurai...

Po žiemos vargų karčių
Aš pavasarį švenčiu...
Laukiu tolimų svečių...

Šalčiai, pusnys — praeity,
Nes kaitros diena arti,
Saulės pirmgimė marti...

— Iš Jurgio Baltrušaičio "Pavasario daina"

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

antai...

JAUNIMO KONGRESAS

Trečiasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas įvyks š. m. gruodžio 20-1976 m. sausio 6 Pietų Amerikoj. Maža patirties turinčiam Pietų Amerikos lietuviškam jaunimui tenka vykdyti svarbiausius paruošiamuosius darbus. Ruošiamasi Kongresui ir kitur. Kanados ir JAV lietuvių jaunimo atstovai 1974 m. gruodžio 28-31 darbingame suvažiavime Rochestery svarstė apie paruošiamuosius darbus. Australijoj jaunimas Kongresu domisi, tačiau dėl nuotolio turės sunkumų jame dalyvauti. Apie Kongresą žino bei juo domisi ir jaunimas okupuotoj Lietuvoj (žr. "Ateitį" kovo nr. 75 psl.). Deja, tol, kol iš už Geležinės uždangos tebus išleidžiami komunistinės valdžios parinkti propagandistai, tol tokių "atstovų" dalyvavimas Kongrese nepageidaujamas.

Pagriežtintos taisyklės kandidatams į Kongreso atstovus rodo, kad pats jaunimas rimčiau žiūri į savo Kongresą (žr. "Akademinės prošvaistės", jaunimo skyriuje "Drauge", kovo 15).

"GANYTOJAI"

Liūdna, kai aukštieji dvasiškiai ima melu užstoti savo ganomųjų sielų persekiotojus, kaip tai atsitiko su dvasiškių delegacija, pakviesta į Jungtines Amerikos Valstybes iš Sovietų Sąjungos. Nežinia, kokiais motyvais vadovavosi jie visi. Kas motyvavo Vilniaus arkivyskupijos "valdytoją" Č. Krivaitį, galima bent dalinai nujausti skaitant Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką: "Norint įrodyti, kokia gera kunigams tarybų valdžia, užsieniečiams gali būti parodyta valdytojo mons. Č. Krivaičio vila ant Neries kranto..." (173 psl.).

Nors ir kaip stengėsi, Maskvos atsiųsta dvasiškių delegacija nepasiekė savo tikslo: neįtikino amerikiečių, kad Sovietų Sąjungoj yra religijos laisvė. Prie tų planų suardymo daug prisidėjo amerikiečių bažnytinių autoritetų

bei spaudos informavimas, kurį tiksliai ir laiku vykdė vysk. V. Brizgys, Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnyba, Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos valdyba ir kt.

TREMTIS IR DAR KAS KITA

Mūsų būsenos suvokimas, aiškinamas prof. Ant. Maceinos atoliepyje į atoliepius šiame "Ateities" numeryje (100 psl.), daug kam padės giliau įsisąmoninti į savo paties padėtį tėvynės vergovės akivaizdoje. Vertas dėmesio yra ir prof. Ant. Maceinos keliamas klausimas: "... atgrasa tremties sąmonei bei būsenai ateitininkų atoliepiuose ir žadina baimingą nuojautą: ar nebus čia tik prasidėjęs nejautrumas mūsų tautos nelaimei?..."

Tiesa, kad laisvojo pasaulio lietuvių — tuo pačiu ir ateitininkų — tarpe nėra pakankamo realaus ir veiklaus sąmoningumo mūsų tautos nelaimės akivaizdoje. Todėl tas prof. Ant. Maceinos įspėjantis klausimas yra visai vietoj. Tačiau abejotina, ar pačių atsiliepusiųjų suabejojimas, ar verta pabrėžti "tremties" sąvoką, jau būtų laikytinas ženklu juos neturint jautrumo tėvynės nelaimei.

Žodis yra garsinis ženklas su prasme. Paprastai žodis turi minimalinę prasmę, kurią, pagal reikalą ir pagal turimą žvilgsnį, tam tikrose ribose galima išplėsti. Taip yra ir su žodžiu "tremtis". Minimalia prasme jis reiškia stovį, kurį išgyvena tas, kuris yra fiziškai prieš savo valią iškeltas iš savo vietos. Lietuvių enciklopedija tą žodžio prasmę išplečia, tremčiai priskirdama ir tą stovį, kurion atsiduria ne tik fiziškai iškeltas, bet ir tas, kuris, nors nenoromis, pats apsisprendžia išvykti iš savo vietos dėl kito sudarytų nepakenčiamų sąlygų. Tiksliau tokie laikytini ne tremtiniais, bet pabėgėliais. Tremties sąvoką dar daugiau praplečia prof. Ant. Maceina: "Nors būtume iškeliavę ir laisvu savo apsisprendimu ir todėl niekados anksčiau nebuvę tremtiniai, nors būtume svetur gimę, augę, mokęsi ir savos tautos krašto niekados neregėję, — tačiau tą valandą, kai laisvu savo pačiu apsisprendimu nebegalime grįžti tėvynėn todėl, kad kraštas yra pavergtas ir kad grįžimas reikštų šio pavergimo padarymą savu, tą valandą visi tampame tremtiniais, kurie save laikome lietuviais" (šio "Ateities" nr. 103 psl.).

Ne visi linkę praplėsti sąvoką taip plačiai ir ne visi pabrėžia tą patį. Kai kuriems, pavyzdžiui, tremtis skamba per daug pasyviai ir visai neišreiškia jųjų pačių apsisprendimo nelikti vergovėj. Tai kaip tik stipriai pabrėžė vienas atsiliepusiųjų, J. B. Laučka. Toks gi nusistatymas pabrėžti savo apsisprendimą nebūtinai reiškia nejautrumą tautos nelaimei. Priešingai, jis kaip tik gali reikšti tokį jautrumą.

Nevisada tikslu spręsti apie pirmaeilius nusistatymus (jautrumą tautos nelaimei) iš tarpinio nusistatymo (savęs laikymo tremtiniu), nes tarpinis nusistatymas ne visiems reiškia tą patį. Netikslu tad vien žiūrėti, ar kas prisitaiko "tremties" sąvoką savo padėčiai, ar ne. Daug svarbiau žiūrėti į patį jautrumą tautos nelaimei ir iš jo išplaukiančius darbus.

Praktiška išvada: (1) pirmiausia akcentuotinas yra nenutraukiamas mūsų ryšys su tauta, kad mes esame visos lietuvių tautos dalis; (2) kreiptinas mūsų visų dėmesys į pavergtos tėvynės padėtį, žadintinas rūpestis, skatintinos pastangos tą vergovę mažinti, švelninti ir pašalinti. Tremties sąmonė taip pat žadintina, nes ji bent pas kai kuriuos gali išreikšti patį aukščiausią prisirišimo laipsnį prie savo tėvynės. Tačiau reikia skaitytis ir su faktu, kad ne visi pabrėžia tą patį; pavyzdžiui, kad šalia tremtinio sąmonės gali būti ir "kitur gyvenančio" (t. y. dėl tėvynės vergovės kitur apsisprendusio gyventi) sąmonė.

Kęstutis Trimakas

ATOLIEPIS Į ATOLIEPIUS

PROTESTAS IR TREMTIS

ANTANAS MACEINA

II. TREMTIES SAMONĖS PRASMĖ

1. Atgrasa tremčiai

Atgrasa tremčiai ateitininkų atoliepiuose yra nemažesnė, negu atgrasa protestui. Ji reiškiama įvairiais posakiais, tačiau jos esmė lieka visur ta pati, būtent: nei svetur gimęs bei augęs pabėgėlių jaunimas, nei seniau atkeliavusieji mūsų tautiečiai nesijaučia esą tremtiniai. "Man atrodo, kad nuolatinis atsirėmimas į tremties sąvokas ir sampratas yra visiškai nerealus pagrindas, kai apie tai kalbame didžiajai mūsų sąjūdžio daliai — moksleiviams, studentams ir jaunajai bei vidurinei kartai, išaugusiai, išauklėtai ir išsimokslinusiai ne Lietuvoje. Prisipažinsiu, ateitininko tremtinio ideologijos vardas man yra visiškai svetimas"; todėl esą geriau kalbėti "ne apie tremtį", o "apie už Lietuvos ribų gyvenančius šimtus tūkstančių lietuvių, kuriems tremties sąvoka yra visai nepriimtina ir nepritaikoma" (J. B. Laučka).

Tai pats būdingiausias pasisakymas. Tačiau ta pačia linkme eina ir kiti: "Nemanau, kad daug kas iš jaunimo (moksleiviai ir studentai) laiko save tremtiniais ir norėtų taip save vadinti; žmonės, kurie čia svetur gimė ir augo, laiko save lietuviais, bet ne tremtiniais; todėl nemanau, kad būtų tikslu kalbėti apie 'tremties ateitininkų' ideologiją" (sesuo M. Margarita); "gyvenamasis kraštas čia besimokančiam ar mokslus baigusiam jaunuoliui nėra svetimas" (V. Kolyčius); "tremtis (Maceinos terminas), man rodos, keistinas išeivyste", kadangi tremties sąmonė ir būsena — "abi tam tikra prasme yra statika" (kun. St. Yla). — Tik vienoje vienintelėje atoliepių vietoje tremtis yra minima teigiama išpažinimo prasme (Ina Stravinskytė). Bet apie tai vėliau. Bendras įspūdis, kaip ir protesto sąmonės reikalu, lieka: ateitininkai nemėgsta tremties sąvokos ir nenori gyventi tremtinio būsena. Kun. St. Ylos užuomina, kad tremtis esanti "dar nepraregėta privilegija", dingsta jo paties ir kitų abejonėse bei neiginiuose.

Jeigu klaustume, kodėl tremties sąmonė esanti nepriimtina ir nepritaikoma, visur rastume tą patį atsakymą: svetur gimę, augę, lavinęsi, į gyvenamojo krašto rūpesčius bei darbus įsijungę lietuviai nesijaučia esą tremtiniai. Gal tokiais jautęsi ir tebesijaučią jų tėvai, tačiau ne jie patys. Mūsų Sendraugių Sąjungos pirmininkas, sakysime, tvirtina, esą tarp dar studijuojančiųjų ar jau išsimokslinusiųjų

"jaunų lietuvių" nėra "sutikęs nė vieno, kuris save vadintų tremtiniu ar laikytų save gyvenančiu tremtyj" (J. B. Laučka). Šisai jaukus namų jausmas kyląs iš to, kad gyvenamasis kraštas jaunajai kartai nesąs svetimas: jaunimas jau esąs su juo suaugęs tiek geografiškai, tiek kultūriškai; jau su juo susijęs tiek profesijos, tiek nekartą net ir šeimos ryšiais. Trumpai tariant, santykis su gyvenamuoju kraštu esąs mastas, apsprendžiąs tremties sąmonę. Kadangi šis santykis esąs išsivystęs teigiama kryptimi, todėl dabar jis ir keičiąs tremties sąmonę "už Lietuvos ribų gyvenančio ateitininko" (J. B. Laučka) ar lietuvio apskritai sąmone. Gilūs prof. J. Ereto žodžiai, kad "tremtis yra esmingas tarpsnis mūsų kelyje"; kad "ji yra organiška mūsų būties dalis" ("Išeivijos klausimais", Roma, 1974, p. 32), — šie žodžiai neberanda atgarsio ateitininkuose. Anasai mūsų kelio tarpsnis jiems esąs pasibaigęs, ir anoji jų būties dalis jau esanti susidėvėjusi. — Iš tiesų???

2. Tremties svarstymas

Kas gi yra tremtis? — Visų pirma tai ne "Maceinos terminas", kaip tai norėtų mums įtaigauti kun. St. Yla. Jį vartoja beveik visi, kalbantieji ar rašantieji apie mūsų buvojimą svetur; jį naudoja taip pat ir mūsų visuomeninės, politinės ir bažnytinės institucijos. Ir vis dėlto kun. St. Yla savo atoliepyje teisingai pastebi, kad "tremtis"... yra dar neišryškinta mūsų būsena". Tiesa, apie ją yra jau nemaža rašyta, pradedant K. K. Cirtautu ("Portraet des Heimatlosen, Coburg, 1950), einant per Pr. Gaidą "Išblokštasis žmogus", Augsburg, 1951), J. Girnių ("Tauta ir tautinė ištikimybė", Chicago, 1961; "Idealas ir laikas", Chicago, 1966) ir baigiant J. Eretu ("Išeivijos klausimais", Roma, 1974), nežiūrint visos eilės straipsnių šiuo klausimu daugiausia "Aiduose" ir "Į Laisvę". Ir tai visiškai suprantama. Prof. J. Eretas gražiai yra pasakęs, kad "į tremtį nublokštas lietuvis... yra priverstas iš naujo pergalvoti viską, kas savo laiku jam atrodė taip aišku ir savaime suprantama. Be to, jis turi įprasminti naują būtį, todėl jam reikia ir naujų argumentų savo kaip emigranto egzistencijai pagrįsti bei pateisinti" (op. cit. p. 17). Šiai naujai būčiai įprasminti ir šiam įprasminimui pagrįsti kaip tik ir yra buvusios skirtos minėtos studijos.

Reikia betgi apgailestauti, kad visų šių studijų autoriai yra senosios kartos asmens, atkilę iš Lietuvos svetur. Jų žvilgis į naują būtį

tremtyje yra todėl kitoks, negu jis, sakysime, prasiveržia minėtuose ateitininkų atoliepiuose — net jeigu šie būtų išėję ir iš senesniųjų plunksnos (pav. J. B. Laučka ar kun. St. Yla): jie dvelkia kitokia nuotaika, negu ją jaučiame studijose. Užtat savo laiške Federacijos vadui ašen ir buvau siūlęs, kad tremties klausimą imtųsi nagrinėti vienas kuris iš jaunosios kartos atstovų. Tik tada galėtume spręsti, ar iš tikro tremtis yra "su pačia išeivyste" (kun. St. Yla) paveldėta mūsų būsena bei sąmonė, ar ji iš tikro yra dar nepraregėta privilegija, o ypač ar ji yra "Apvaizdos skirta misija" (kun. St. Yla). O kol jaunųjų pasisakymo neturime arba kol jis išsisemia tik jausmine atoveika į senųjų spaudimą ar jų atlydį, kaip tai regime minėtuose atoliepiuose, tol tremties klausimas tebelieka neišryškintas ir net priešgyniškas.

Sakysime: anksčiau minėjome J. B. Laučkos tvirtinimą, esą jis nesutikęs tarp jaunųjų nė vieno, kuris laikytų save gyvenantį tremtyje. Bet jeigu taip iš tikro yra, tai kaip tuomet suprasti Inos Stravinskytės žodžius, tartus jos atoliepyje: "Mes, visi tremties vaikai"? Juk tai jaunosios kartos savimonė, anaiptol nesikratanti nei tremties sąvoka, nei jos būsena, atvirai ir nuoširdžiai liudijanti bei išpažįstanti tremtį kaip naujos būties šaltinį: "tremties vaikai". Ir man rodos, kad šiais žodžiais Stravinskytė atskleidė gilių giliausią tiesą: mes visi esame tremties vaikai. Ar mes šią tiesą jaučiame, ar pagal ją vadinamės, tai yra mūsų savimonės brandos ženklas. Kiekvienu betgi atveju mes tremtiniai esame. — Taigi ir vėl: kas yra tremtis?

3. Tremties esmė

Tremties klausimą ligi šiol svarstėme maždaug šitaip: kas iš savos tautos krašto iškeliavo laisvai, yra išeivis; kas buvo iš jo išstumtas fiziškai ar morališkai, yra tremtinys. Tokių išstumtųjų pokario metais yra buvę kelios dešimtys tūkstančių; jie tad visiškai teisingai vadinosi tremtiniai ir gyveno tremties būsena. Tačiau visi kiti? Lietuvių užsienyje yra juk žymiai daugiau, negu išstumtųjų arba pabėgėlių. Kodėl ir jie turėtų vadintis tremtiniais? Juk niekas nėra jų trėmęs — net ir moraline prasme. Jie arba patys laisvai iš krašto iškeliavo, arba jau gimė svetur. Be to, anų išstumtųjų arba tremtinių skaičius diena iš dienos mažta, o jų reikšmė menkėja. Kam tad reiktų vienos rūšies išeivių savybes išplėsti kitiems išeiviams, visus laikant tremtiniais, diegiant jiems tremties sąmonę ir laikant jų būseną tremties būsena? Ar ne geriau būtų suvokti save kaip lietuvį, gyvenantį už Lietuvos ribų? Ateitininkų atoliepiuose ši pastaroji savimonė kaip tik ir pradeda virsti ne tik pavieniu siūlymu, bet, atrodo, jau ir bendrine nuotaika.

Ir vis dėlto šią savimonę pakerta savaimingi I. Stravinskytės žodžiai: "Mes, visi tremties vaikai". Nes šie žodžiai yra ne kas kita kaip klausimas: O kodėl gi mes gyvename už Lietuvos ribų? Ar šiandien lietuviui gyventi už Lietuvos ribų yra taip lygiai paprastas bei savaime suprantamas dalykas, kaip jis yra paprastas bei suprantamas, sakysime, italui, prancūzui, vokiečiui, anglui? Prieš dvejus metus man yra tekę kalbėti apie įvairias išeivių rūšis: kolonistus, duoneliautojus, pabėgėlius (plg. "Į Laisvę" 1973, Nr. 57). Kiekviena iš šių rūšių duotų į minėtą klausimą kitokį atsakymą: kolonistai gyveną svetur, kad laimėtų tautai naujų kraštų; duoneliautojai, kad susikurtų geresnę būklę sau patiems; pabėgėliai, kad laisvai kovotų prieš tai, nuo ko bėgo. Be to, tarp išeivių esama dar ir tokių, kurie gyvena už savo krašto ribų kaip diplomatai, įmonių atstovai, tyrinėtojai, nuotykininkai ir t. t. Visų šių išeivijos rūšių paprastai turi kiekviena tauta. Jų turime ir mes, išskyrus gal tik kolonistus. Visų jų subjektyvus atsakymas, kodėl jie gyvena už krašto ribų, būtų kitoks.

Bet štai, klausiame: ar visų šių išeivių — vis tiek kokiai rūšiai jie priklausytų ir kokio subjektyvaus pagrindo vedami jie gyventų

svetur — objektyvi būsena yra ta pati, kai jų tautos kraštas yra laisvas, ir tada, kai šis kraštas yra pavergtas? Ar tautos krašto nelaisvė nekeičia ir išeivių objektyvaus būvio svetur? Argi mes, lietuviai, šiandien iš tikro buvojame už Lietuvos ribų ta pačia prasme ir tuo pačiu būdu kaip ir nariai laisvų tautų? Kiekvienam aišku, kas atsakymas tegali būti neigiamas. Mūsų krašto pavergimas yra sukūręs tarp mūsų, esančių svetur, ir mūsų tautos, esančios tėvynėje, tam tikrą užtvarą ir tuo būdu pakeitęs mūsų būseną. Nors būtume iškeliavę iš Lietuvos ir laisvu savo pačių apsisprendimu ir todėl niekados anksčiau nebuvę tremtiniai; nors būtume svetur gimę, augę, mokęsi ir savos tautos krašto niekados neregėję, — tačiau tą valandą, kai laisvu savo pačių apsisprendimu nebegalime grįžti tėvynėn todėl, kad kraštas yra pavergtas ir kad grįžimas reikštų šio pavergimo padarymą savu, tą valandą visi tampame tremtiniais, kurie save dar laikome lietuviais.

Tai tinka ne tik pabėgėliams, kurie krašto pavergimą pergyveno tiesiog, bet ir jų vaikams, ir jų vaikų vaikams, ir tiems, kurie anksčiau atkeliavo. Kiekvienas lietuvis, gyvenąs svetur, užgrobus Lietuvą bolševikams, yra virtęs tremtiniu. Nes pavergtos tėvynės siena yra dabar ne tik politinė siena tarp valstybių, bet ir egzistencinė siena tarp mūsų būsenos svetur ir tautos būsenos krašte. Tremtis yra lietuvio būsena svetur, Lietuvai netekus laisvės. Šia prasme visi esame lygūs, nes visi esame lietuviai ir visiems Lietuva yra pavergta. Kas šiandien, būdamas svetur, laiko save lietuviu, tas savaime laiko save ir tremtiniu. Pavergto krašto akivaizdoje lietuvio ir tremtinio sąvokos bei būsenos susilieja į vieną.

Tremties tad esmę apsprendžia ne mūsų santykis su gyvenamuoju kraštu; ir ne būdas, kaip iškeliavome iš tėvynės; ir ne subjektyvus mūsų pagrindas, kodėl gyvename už krašto ribų, — tremties esmę apsprendžia mūsų santykis su Lietuvos laisve. Kol Lietuva laisva, tol kiekvienas svetur gyvenąs lietuvis yra tik

"Nors būtume iškeliavę iš Lietuvos ir laisvu savo apsisprendimu ir todėl niekados anksčiau nebuvę tremtiniai; nors būtume svetur gimę, augę, mokęsi ir savos tautos krašto niekados neregėję, — tačiau tą valandą, kai laisvu savo pačių apsisprendimu nebegalime grįžti tėvynėn todėl, kad kraštas yra pavergtas ir kad grįžimas reikštų šio pavergimo padarymą savu, tą valandą visi tampame tremtiniais, kurie save dar laikome lietuviais."

paprastas išeivis. Bet kai Lietuva laisvės netenka, tai kiekvienas svetur gyvenąs lietuvis tuo pačiu virsta tremtiniu, nes tuo pačiu jis esti išstumiamas iš savos tautos krašto — išstumiamas visiškai objektyviai, net jeigu subjektyviame jo nusiteikime ir nieko neįvyktų. Lietuvos pavergimas keičia objektyvią mūsų būseną svetur, ir šią pakitusią būseną vadiname tremtimi.

Štai ko nesame įžvelgę, svarstydami bei ginčydamiesi, kas esame: už Lietuvos ribų gyveną lietuviai ar lietuviai-tremtiniai. Žmogų tremtinį padaro ne subjektyvus svetimumas gyvenamajam kraštui, bet jo objektyvus atitvėrimas nuo savos tautos krašto. Ir kol šis atitvėrimas trunka, mūsų atveju: kol Lietuva nėra laisva, tol visokios kalbos, kad mes nesijaučiame esą tremtiniai, yra apgailėtinas nesusipratimas. Nesijausti tremtiniu, tautai netekus laisvės, reikštų nepergyventi tautinės dramos ir neatveikti į tautos nelaisvę. Tai yra neįmanoma niekam, kas yra lietuvis. Kol mano tautos kraštas nėra laisvas, tol aš klaidžioju pasaulyje irgi nelaisvai, nors ir eičiau, kur noriu. Bet štai, aš sustoju prie savo tautos sienų: jų peržengti negaliu, nenusilenkdamas pavergėjui, nepripažindamas jo mano tautos šeimininku ir neišduodamas savos žmogiškosios kilnybės. Kokiu tad būdu galėčiau nesijausti esąs tremtinys ir kokiu būdu galėčiau savą gyvenimą svetur taip tvarkyti, tarsi manai tautai nebūtų nieko atsitikę? Juk vadintis šiandien lie-

tuviu, gyvenančiu už Lietuvos ribų, turi visiškai kitokią prasmę, negu, sakysime, prieš II pasaulinį karą. Štai kodėl sąmonės lietuvio, gyvenančio už Lietuvos ribų, šiandien nepakanka. Šiandien reikia sąmonės, kodėl gi aš gyvenu už Lietuvos ribų. Ką reiškia manasis buvojimas svetur Lietuvos nelaisvės akivaizdoje? Argi manoji būsena svetur yra tapati mano draugo italo, prancūzo, vokiečio, anglo būsenai, kurie irgi gyvena svetur, mokydamiesi su manimi toje pačioje mokykloje ar dirbdami tą patį darbą? Atsakę visiškai nuoširdžiai — be jokių formalių išsisukinėjimų — į šiuos klausimus, savaime prieisime tremties sąmonę kaip mūsų buvojimo svetur esminę žymę.

Štai kodėl atgrasa tremties sąmonei bei būsenai ateitininkų atoliepiuose ir žadina baimingą nuojautą: ar nebus čia tik prasidėjęs nejautrumas mūsų tautos nelaimei? Ar tautos pavergimas nepradeda tapti mums svetimas? Nes jeigu ateitininkai visa tai giliau apmąstytų, vargu ar jie siūlytų mums blankius, bedvasius ir net klaidinančius 'išeivystės' ar 'gyvenimo už ribų' vardus, nes šie vardai anaiptol neišreiškia tikrosios mūsų būsenos svetur. Jie šią būseną padaro tolygią laisvos tautos narių būsenai, kas yra aiški neteisa. Vienas senas ateitininkas, privačiai atsiliepdamas į mano laišką Federacijos vadui, tremties sąmonę tiesiog jungte jungia su ateitininkijos išlikimu: "Tremties sąmonės įkalimas galėtų juos išlaikyti ateitininkais. Bet kas tai įkals?" (J. G.). Iš tikro, kas šią sąmonę ateitininkams įdiegs? O tai likiminis klausimas.

"Štai kodėl atgrasa tremties sąmonei bei būsenai ateitininkų atoliepiuose ir žadina baimingą nuojautą: ar nebus čia tik prasidėjęs nejautrumas mūsų tautos nelaimei?.. jeigu ateitininkai visa tai giliau apmąstytų, vargu ar jie siūlytų mums blankius, bedvasius ir net klaidinančius 'išeivystės' ar 'gyvenimo už ribų' vardus, nes šie vardai anaiptol neišreiškia tikrosios mūsų būsenos svetur. Jie šią būseną padaro tolygią laisvos tautos narių būsenai, kas yra aiški neteisa."

4. Ateitininko tremtinio ideologija

Jeigu tad mes visi — taigi ir ateitininkai — objektyvia savo būsena esame vis dėlto tremtiniai, tai kalbėti apie ateitininko tremtinio ideologiją nėra taip jau neįprasta ir net netikslu, kaip kai kurie atoliepiai teigia (J. B. Laučka, sesuo Margarita). Nes tremtis kaip nauja objektyvi būsena kelia savaime ir naujų objektyvių klausimų, į kuriuos ateitininkai būtinai turi atsakyti, jei nenori atsidurti šalimais savo amžiaus istorijos. Šia prasme mano ir buvo siūlyta perrašyti ateitininkų ideologiją, būtent: pasvarstyti, kaip bendrieji mūsų principai "turi būti suprasti bei įvykdyti pakitusioje mūsų egzistencijoje". Tai ir yra ideologijos perrašymo tikslas: praturtinant patobulinti, praplečiant pritaikyti, suaktualinant pagilinti. Pasisakiau ne už sisteminį perrašymą, perdirbant St. Šalkauskio vadovėlį, o kuriant naujų studijų mūsų gyvenamais reikalais bei rūpesčiais.

Ši pasiūla iš vienos pusės buvo džiaugsmingai sutikta: "nepaprastai nudžiugau, kad A. Maceina iškėlė reikalą ateitininkų ideologiją perrašyti ir pritaikinti svetur augančiam jaunimui" (sesuo M. Margarita); iš kitos — ji buvo ryžtingai atmesta: "laikau visus pasiūlymus iš naujo perrašyti ideologiją nesusipratimais" (V. Jonaitis). O kai kas pasiūloje įžiūrėjo net gyvenimą 'senajame pasaulyje', galvojant, "kad reikia dar kažkokių specialių ideologijos 'perrašymų' " (kun. St. Yla). Taigi: džiaugsmas — nesusipratimas — atsilikimas yra trys 'kvalifikacijos', kurios nusako ateitininkų nusistatymą ideologijos praturtinimo atžvilgiu.

Skaitant neigiamus šiuo reikalu atoliepius, aiškiai jausti, kad čia kalba patenkintieji tuo, kas jau yra tremtyje padaryta: "Ateitininkų vadovas" (kun. St. Yla), "Idealas ir laikas" (J. Girnius), "ketvertas kursų skriptų" (kun. St. Yla). Tai iš tikro didelis ir gražus įnašas. Tačiau ar jo jau pakanka? Man pačiam — ne, kadangi regiu daugybę tuščių vietų ateitininkų mąstyme bei veikime. Manau, kad ir kitiems visi šie veikalai ne į viską atsako. Pacituosiu čia dr. J. Girnių, patį "Idealo ir laiko" autorių, kuris daugiausia sprendė tremties ateitininko ideologijos klausimus. O vis dėlto jis rašo: "Jokia knyga negali išsemti pasaulėžiūrinės ideologijos, ir jokia gyva ideologija negali būti įbalzamuota vienon knygon. Ne principų formali schema slepia bet kurios ideologijos gyvybę, o kūrybinė mintis, kuri tą ideologiją visą laiką plėtoja ir tuo būdu išskleidžia jos principų vidinį turtingumą" (p. 106). Kas tad yra mano pasiūlymas leisti eilę ideologinio pobūdžio studijų ir žiūrėti į jas kaip į paskatą, o ne paskutinį žodį, jei ne šių J. Girniaus žodžių sukonkretinimas? Tai gali būti, be abejo, atlikta ir kitaip. Tačiau kodėl laikyti tai nesusipratimu ir net atsilikimu?

Naujasis "Ateities" vadovas kun. K. Trimakas privačiame laiške klausia: "Ar povatikaniniai laikai kelia ateitininkams specialių uždavinių? Jei taip, kokie jie yra?" Iš tikro! Skelbdamas šūkį "Visa atnaujinti Kristuje" ateitininkų sąjūdis savaime susisiekia su II Vatikano susirinkimu, kuris visu savo pobūdžiu yra buvęs atsinaujinimo susirinkimas. Ateitininkai virsta tiesiog šio susirinkimo perkėlimu į kasdieną. Argi uždaromieji pop. Pauliaus VI žodžiai: "Laimingi tie, kurie, suradę tiesą, jos ir toliau ieško, norėdami ją atnaujinti, pagilinti, perteikti kitiems" ("II Vatikano susirinkimo dokomentai", Boston 1969, t. III, p. 195) — argi šie žodžiai nepadvelkia įpareigojimu mūsų turimus principus iš naujo permąstyti Vatikano apmestų uždavinių bei reikalų šviesoje? Gimtoji kalba liturgijoje (toks svarbus dalykas tremyje!), pasauliškio vaidmuo Bažnyčioje ir pasaulyje, kunigų ir vienuolinių pašaukimų stoka, šeimos pastovumas bei vaisingumas naujų teorijų ir sąjūdžių akivaizdoje, inteligentiškumas ir religija (pirmasis šių metų "Concilium" numeris yra kaip tik skiriamas temai "Intelektualas Bažnyčioje") — vis tai eilė klausimų, kurie prašyte prašosi ateitininkų nagrinėjami ne tik praeinančiose jų sueigose, bet ir apmąstomi pasiliekančiose studijose. Ar tai nėra mūsų ideologijos plotas? Ir ar šis plotas nepraturtėtų, jei mes suorganizuotume eilę leidinių šiomis temomis? Kaip tad galima sakyti, "kad kvietimas perrašyti ideologiją puoselėja bergždžias viltis ir nukreipia mūsų dėmesį nuo konkretesnių bandymų pagyvinti mūsų organizaciją" (V. Jonaitis)?

Apskritai, atoliepiai ateitininkų ideologijos reikalais yra patys nekūrybiškiausi: "turime pakankamai gerą ideologiją" (V. Jonaitis); "ideologiniai leidiniai vienas dalykas, o pati ideologija bei jos 'perrašymas' — visai skirtingas" (kun. St. Yla). Bet argi iš tikro tai du skirtingi dalykai? Argi jau pats vardas "ideologiniai leidiniai" nesako, kad jų turinys yra perrašyta arba bent bandoma perrašyti ideologiją?

Kun. St. Yla mini ketvertą "kursų skriptų", jo paties sudarytų, kurie "truputį laužia buvusį ideologijos monolitą". Tai sveikintina pastanga! Bet argi ji nereiškia kaip tik mūsų ideologijos perrašymą? Argi išskleidimas žodžio bei veiksmo reikšmės ateitininkų nusistatyme nėra ideologijos praturtinimas? Kodėl tad kun. St. Yla lyg ir pasityčiodamas rašo: "Tad ar mes negyvenam 'senajame pasaulyj', galvodami, kad reikia dar kažkokių specialių ideologijos 'perrašymų'?". Argi jo paties skriptai nėra kaip tik toksai specialus ideologijos perrašymas? Kodėl tad negalėtų atsirasti daugiau tokių perrašymų, kurie liestų kitus klausimus, negu kun. Yla savo skriptuose, ir juos gal kitaip spręstų arba bent pavaizduotų, negu jisai? Ar šalia vieno 'ideologo' jau nebegali išsitekti kitas, ypač iš jaunųjų? Galop, kur gi yra "ketvertas kursų skriptų"?

Kun. Ylos stalinėje? Juos girdi tik keliasdešimt kursantų. Bet argi ateitininkų esama tik kursantų sueigose? Ar jų esama tik Amerikoje? Anų kursų nežino nei Europa, nei Pietų Amerika, nei Australija, kadangi jie neišleisti. Tad kodėl jų neįjungti į aną siūlomą ideologinių leidinių seriją? Stalinė nėra ideologijos vieta. Jos vieta yra viešuma, prieinama visiems.

UŽSKLANDA: Melas ir prievarta

Užsklęsdamas šį atoliepį į atoliepius, norėčiau dar trumpai stabtelėti prie santykio tarp melo ir prievartos. Šį santykį, kaip laiške sakyta, yra atskleidęs A. Solženicinas, būtent, ta prasme, kad prievarta esanti negalima be melo; jis užtat kviečia pasaulio rašytojus susijungti ir nutraukti komunistinei sistemai melo skraistę, kad tuo būtų pakirstos prievartinės jos šaknys. Savame laiške raginau ateitininkus išgirsti Solženicino kvietimą ir imtis jį vykdyti.

Į šį raginimą atliepė kun. St. Yla gana keistu klausimu: "Bet argi tik prievarta dangstosi melu? Ar nėra melo laisvėje, kuri atsiejama nuo tiesos ir pareigos? Ar abi sistemos — komunizmas ir buržuazija — nėra suartėjusios šia prasme? Ar jos abi nėra lygiai pavojingos gyvenimo visumai, jo pilnatvei?". Iš tikro! Melo esama ne tik laisvėje, bet jo esama ir meilėje, ir geruose darbuose (plg. Mt 6, 2), ir religinių įstatymų vykdyme (plg. Mt 23, 23-26), ir net maldoje (plg. Mt 6, 5; 23, 5). Būdamas vidinė blogio lytis, melas graso visiems mūsų veiksmams. Tačiau esama didelio skirtumo, ar melas kurį nors mūsų gyvenimo veiksmą bei būdą stiprina bei laiko, ar jį silpnina bei žlugdo. Nėra jokios abejonės, kad melas laisvėje, meilėje, geradarybėje, maldoje yra šių dalykų žūtis: jis iškreipia pačią jų esmę. Kas gi yra melaginga laisvė, melaginga meilė, melaginga geradarybė, melaginga malda, jei ne laisvės, meilės, geradarybės, maldos išjuoka?

Tuo tarpu melo ir prievartos santykis yra kaip tik atvirkščias: melas prievartos ne tik neiškreipia ir nesužlugdo, bet ją tik stiprina bei palaiko. Laisvė yra negalima be tiesos. Prievarta yra negalima be melo. Reikia melą įžvelgti laisvėje, kad ši sustiprėtų bei sublizgėtų. Reikia melą įžvelgti prievartoje, kad ši atsiskleistų kaip šlykšti ir tuo būdu žlugtų — visų pirma psichologiškai, o paskui ir sociologiškai. Štai Solženicino kvietimo pagrindas; manau, kad jis yra neabejotinas. Su vertybėmis, aptemdintomis melu, tai neturi nieko bendro, kaip nieko bendro neturi laisvė su prievarta: jos gi neigia viena kitą, todėl ir melas jose turi priešingos reikšmės.

Užtat ir komunizmo palyginimas su buržuazija yra klaidinantis, kadangi daugiareikšmis. Yra visiškai tiesa, kad abi šios sistemos yra melagingos ir todėl artimos viena kitai. Yra taip pat tiesa, kad abi jos yra pavojingos gyvenimo pilnatvei. Tačiau būtų netiesa šių sistemų grėsmę laikyti lygia. Buržuazijos grėsmė mus tyko laisvės erdvėje, kurioje buvojame ir patys, šią erdvę pasirinkę. Užtat buržuazijos grėsmei vengti galime ir privalome susikurti savos laisvės pasaulį kaip priešingybę buržuaziniam pasauliui. Nes buržuazija vilioja, ir šiai vilionei pasiduodame ar nepasiduodame pagal mūsų apsisprendimą. Tuo tarpu komunizmo grėsmė ištinka prievartos erdvėje, kurioje žmonės yra uždaryti ir iš kurios jie negali pabėgti į savos laisvės pasaulį, kadangi šis pasaulis komunistinės sistemos yra laikomas nusikaltimu įstatymams: jis yra naikinamas prievarta, perkeliant privatinę žmogaus sritį vis la-

"Būdamas vidinė blogio lytis, melas graso visiems mūsų veiksmams. Tačiau esama didelio skirtumo, ar melas kurį nors mūsų gyvenimo veiksmą bei būdą stiprina bei laiko, ar jį silpnina bei žlugdo. Nėra jokios abejonės, kad melas laisvėje, meilėje, geradarybėje, maldoje yra šių dalykų žūtis: jis iškreipia pačią jų esmę... Tuo tarpu... melas prievartos ne tik neiškreipia ir nesužlugdo, bet ją tik stiprina bei palaiko."

STUDENTAI ATEITININKAI- OKUPUOTĄ LIETUVĄ APLANKIUS

Kovo nr. buvo spausdinami šešių studentų pasisakymai. Čia dedami vėliau atsiuntusiųjų atsakymai.

Klausimas: Ar, tau atsilankius okupuotoj Lietuvoj, Tavo nuomonė ir nusistatymas kuria nors prasme pasikeitė? Kaip?

STUDENTAS VII: Apsilankymas Lietuvoje subrandino mano tautiškumą ir tautinę sąmonę. Man pasidarė daug ryškesnė mano tautinė misija ir lietuviško darbo prasmė. Visai aiškiai mačiau, kad ryšiai su tautos kamienu yra ne patariami, o absoliučiai būtini išlaikyti lietuvių tautą pasaulyje. Aiškiai supratau, kad yra būtina jų spaudą skaityti, ten įvykius sekti, jų atsiekimais džiaugtis ir bendrai jų padėtį

pažinti ir suprasti. Taip pat jie beveik nieko arba labai mažai žino apie mus. Mačiau, kad pats efektingiausias būdas mums ir jiems žiniomis pasikeisti yra apsilankyti Lietuvoje. Mano nuomone, tai yra tautinė investacija, kurios kaina keleriopai padidės ateityje lietuvių tautos naudai.

STUDENTAS VIII: Į šį klausimą man bent, kaip čia gimusiam, yra labai sunku atsakyti. Bet pasakysiu tai, kad mano nuomonė ir nusistatymas nepasikeitė. Nepasikeitė ta prasme, kad mačiau nelaisvą kraštą ir nelaisvai galvojančius tautiečius.

Klausimas: Kokias nuotaikas pastebėjai tautiečių tarpe okupuotoj Lietuvoj?

STUDENTAS VII: Žmonės nėra laimingi svetimųjų valdomi. Vyresnioji karta jaučia, kad rusų okupacija Lietuvos ir kitų kraštų nėra vien dėl rusų teritorijos išplėtimo, bet ir dėl rusų tautos ekonominio nepajėgumo. Be pavergtų tautų vergijos, rusų tauta negalėtų išsilaikyti savo pastangomis. Vieno tautiečio žodžiais, jei visos Lietuvos pajamos ir ekonomijoje ir produkcijoje nenueitų nepajėgiai rusų tautai išlaikyti, o sugrįžtų atgal į Lietuvos kišenę, tai mes visi važinėtume Volgomis. Rusas yra laikomas paprastu, negabiu ir nepajėgiu žmogeliu, negalinčiu savęs išlaikyti. Žmonės skundžiasi, kad bet koks ekonominis pažangumas yra pasiekiamas tik per nuolatinius kombinavimus, suktybes, o tai atneša nemalonių jausmų tautiečių tarpe. Depresijos žmonių tarpe nėra. Jie nėra pametę tautinės identifikacijos, nėra praradę laisvės troškimo, didžiuojasi savo tautos atsieikimais ir siekia iš-

---

biau į viešąją ir šią vis labiau reguliuojant; jau net sakramentų teikimas bei priėmimas yra reikalingas sovietinių įstaigų leidimo. Komunizmas įsakinėja, ir kas neklauso, yra nusikaltėlis. Apsispręsti tapti nusikaltėliu komunistinės prievartos erdvėje yra visai kitos prasmės bei reikšmės dalykas, negu apsispręsti eiti prieš srovę buržuazinėje laisvės erdvėje.

Kaip tad galima klausti, ar šios sistemos "nėra lygiai pavojingos" (kun. St. Yla)? Jos abi yra pavojingos, tačiau kiekviena labai skirtingai, nes vienos grėsmė sklinda laisvės, o kitos pavojus — prievartos erdvėje. Neberegint šio skirtumo, atrodo, kad ateitininkai, ištrūkę iš prievartos, pradeda nebesusidoroti su laisve. Kun. St. Yla savo atoliepyje optimistiškai pastebi: "Manding, nėra ženklų, kad ateitininkija išsisemtų". To linkėčiau ir ašen — visų pirma, kad ateitininkija nepavargtų savo laisvėje, nes laisvė yra pati sunkiausia iš visų mūsosios — tiek asmeninės, tiek visuomeninės — egzistencijos savybių. Kas palūžta prievartoje, gali atsitiesti. Bet kas palūžta laisvėje, nebeatsitiesia.

kelti Lietuvą virš kitų Sovietų Sąjungos kraštų. Domisi nepaprastai Vakarų pasauliu ir negali niekad užmiršti, kad yra atskirti nuo jo Geležine Užtvara.

STUDENTAS VIII: Nuotaikos žmonių tarpe yra įvairios. Senesnio amžiaus žmonės daugiau prislėgti ir gyvena todėl, kad reikia. Vidutinio amžiaus žmonės atrodo lyg tai pripratę prie sąlygų ir susigyvenę su padėtimi. Jaunimas, kaip ir visur, nuotaika jų gera. Turiu pridurti, kad jaunimo tarpe "linksmybių" netrūksta.

Klausimas: Ar teko susitikti su jaunimu? Kokios jo nuotaikos? Kuo jauni lietuviai domėjosi, kalbėdami su Tavim? Ar Tavo kalba jiems paliko įspūdį? Kokį? Ar jųjų kalba Tau paliko įspūdį? Kokį?

STUDENTAS VII: Taip. Jaunimas Lietuvoje yra patriotiškesnis ir tautiškesnis už savo tėvus šiuo metu. Jis didžiuojasi savo tautos atsiekimais ir jaučia, kad ant jo pečių uždėta Lietuvos ateitis. Jaunimas, bendrai paėmus, žiūri į ateitį optimistiškai. Nepaprastai domisi viskuo, kas yra vakarietiška. Jis veržiasi, kiek galėdamas, į Vakarus, norėdamas viską apčiuopti: vakarietišką muziką, literatūrą, papročius. Jaunoji karta nori žinoti ir išgirsti, kokios populiariausios plokštelės jaunimo tarpe Amerikoje ir kokios yra populiariausios knygos. Lietuvos jaunimas taip uoliai seka vakarietišką muziką, kad dažnai ją pažįsta geriau, negu atvažiavusieji iš Amerikos. Jaunoji karta Lietuvoje taip pat trokšta susipažinti su Amerikos jaunimu. Ten daugumas tautiečių galvoja, kad lietuvių veiklos Amerikoje nėra, kad Amerikos lietuviškas jaunimas silpnai kalba lietuviškai, o rašyti tikrai nemoka.

STUDENTAS VIII: Jaunimas palieka jaunimu. Labai domisi Amerika ir ją įsivaizduoja kaip aukso kraštą. Jie draugiški ir linksmi. Mano kalbėjimas lietuvių kalba kiekvienam padarė nepaprastai gerą įspūdį, tiesiog buvo nustebę. Tai ir buvo pati didžiausia staigmena jiems. Jie to iš mūsų nesitikėjo. Jie visi puikiai kalba lietuviškai; aš per tas 6 savaites daug pramokau iš jų, nors jaunimas norėjo, kad kalbėčiau angliškai. Iš karto tapome broliais, kažkas tai vidiniai bendrai mus rišo.

Klausimas: Kokios okupuotoj Lietuvoj Tavo pastebėtos apraiškos religijos srity, aplankant bažnyčias, atsilankant į pamaldas, kalbantis su tautiečiais?

STUDENTAS VII: Bažnyčių vaizdas klaikus, daug jų uždaryta, altoriai išplėšti, išorė apleista. Paprastom dienom ir sekmadienio pamaldose jaunimo daug nesimatė. Pasakojo, kad miestuose jaunimo skaičius bažnyčiose didžiųjų švenčių metu didėja, kaimuose mažėja.

STUDENTAS VIII: Religinės apraiškos įvairios. Žmonės eina į bažnyčias, bet pasigedau jaunimo. Pačios bažnyčios yra senoviško stiliaus ir gražios, daugumas jų uždarytos dėl remonto. Man pačiam teko būti šv. Mišiose mažame miestelyje. Mačiau, kaip dvi mergaitės priėmė pirmąją šv. Komuniją. Jaučiasi žmonių tarpe skubėjimas — ta prasme, kad į bažnyčią ir po to tuoj namo; jokių pasikalbėjimų prie bažnyčių bent aš nemačiau.

Klausimas: Ar yra kokių negerovių besilankant okupuotoj Lietuvoj? Jei yra, kokios jos yra ir kaip jų išvengti?

STUDENTAS VII: Važiuojant su ekskursija, jokių nenumatytų ir mums nežinomų negerovių nepastebėjom.

STUDENTAS VIII: Atsakyti į šį klausimą yra sunku. Negerovių yra visur. Pati blogiausia negerovė ta, kad Lietuva yra okupuota, o čia ir yra susirišę daug blogybių, kurių pakeisti niekas negali. Žmonės gyvena šia diena, nesirūpindami, kas bus rytoj, nes rytojus ne jųjų rankose. Prie tokios santvarkos yra lyg tai pripratę — tai ir yra pati blogiausia negerovė Lietuvoje.

Klausimas: Ar Tau teko, anot prof. Anta-

no Maceinos, "praregėti neužgrindžiamą skirtumą tarp fasado (t. y. besilankantiems specialiai reklamuojamų tarybinės santvarkos 'laimėjimų') ir gyvos žmogaus širdies"? Kaip?

STUDENTAS VII: Penkių dienų ekskursijos dalyviams nėra daug sovietinės reklamos, bet nuotolis tarp kabančių plakatų ir lietuvio širdies yra didelis.

STUDENTAS VIII: Mūsų laikas daugiausia buvo skirtas lietuvių kalbai, kur, turiu pastebėti, tam reikalui buvo parinkti labai geri mokslininkai. Be abejo, mus vedė ir rodė tas vietas, kurios yra gražiausios, o tuo pačiu norėjo parodyti jų atsiektus laimėjimus, bet tai yra normalus reiškinys kiekviename krašte. Man pačiam teko pamatyti nemaža vietų, į kurias visos grupės nevedė. Mačiau ir paprasto ūkininko gyvenimą, kuris yra vargingas, mieste gyvenantys žmonės tvarkosi lyg tai geriau. Iš viso, žmonės ir jų nuotaikos yra prislėgtos. Laikosi savo artimųjų rateliuose. Atrodo, pagal jų pasakojimus, gyvenimas yra padaręs nemažą šuolį į priekį, bet nėra žmonių tarpe entuziazmo siekti geresnės ateities. Todėl negalėčiau pasakyti, kad specialiai buvo mums rodoma ir kalbama tik apie "laimėjimus", nors karts nuo karto pasitaikė sakinys, kuris aiškiai traukė į tą pusę, ką kursantai, manau, visi jautė.

Klausimas: Prof. Maceina rašė, kad "ieškoti, lankantis tėvynėje, Lietuvos, kaip Didžiojo Prasmens, yra pagrindinis lankymosi uzaavinys ir giliausia jo nauda". Ar Tau lankantis šie žodžiai kuria nors prasme išsipildė?

STUDENTAS VII: Apsilankius tėvynėje, žodis Lietuva man įgijo naują reikšmę. Lietuva man pasirodė ne žemė, o žmonės, tauta. Apsilankymas Lietuvoje man tapo ne krašto pamatymas, o tautos aplankymas, susijungimas su tautos kamienu.

LIETUVAI

JANINA DEGUTYTĖ

Tu — mažutė, tu telpi visa
Į Čiurlionio karalių delnus...
Tu — riekelė duonos kasdieninės
Ant pasaulio vaišių pilno stalo...

Tu ant gaublio — mažas lopinėlis.
Žalgirio šarvų plieninis žvynas.
Pirčiupio liepsnos ir kraujo ženklas.
Ežerų dangaus tyriausias lašas.
Žalias rytas ant pilkų arimų.
Spindulių lietus aikštės erdvėj.
Tu — ant gaublio — padūmavęs gintaras
Su pušies kvapu ir kraujo atšvaitu...

Tiktai mūsų meilėj — tu didžiulė,
Mūsų delnuose — tu nesudeginama.
Mūsų ilgesy — brangiausia pasaka.
Mūsų akyse tu — saulės kraštas.

STUDENTAS VIII: Mano kelionė turėjo du tikslu: pamatyti Lietuvą ir aplankyti gimines. Susitikti su giminėmis, apie kuriuos žinojau iš tėvų, aplankyti vietas, kur tėtė ir mama gimė ir augo, buvo įspūdinga, man ir jiems žinant, kad jų vaikas vaikšto ten, kur jie kadaise lakstė; aplankyti Petrašiūnus buvo šiurpo vertas momentas, kuris pasiliks mano širdyje visam mano gyvenime. Visa šita ir yra maža dulkelė Lietuvos. Jos suradimas ir pamatymas yra ieškojimas Lietuvos. Jos istorija, praeitis, kultūra, dabartis ir ateitis yra buvę mano kelionės gal ir svarbiausi motyvai. Puiki vieta praleisti atostogas, bet buvau laimingas, kai lėktuvas nusileido Amerikos žemėje, kur su demokratiškais pagrindais pūtė "užterštas" vėjas.

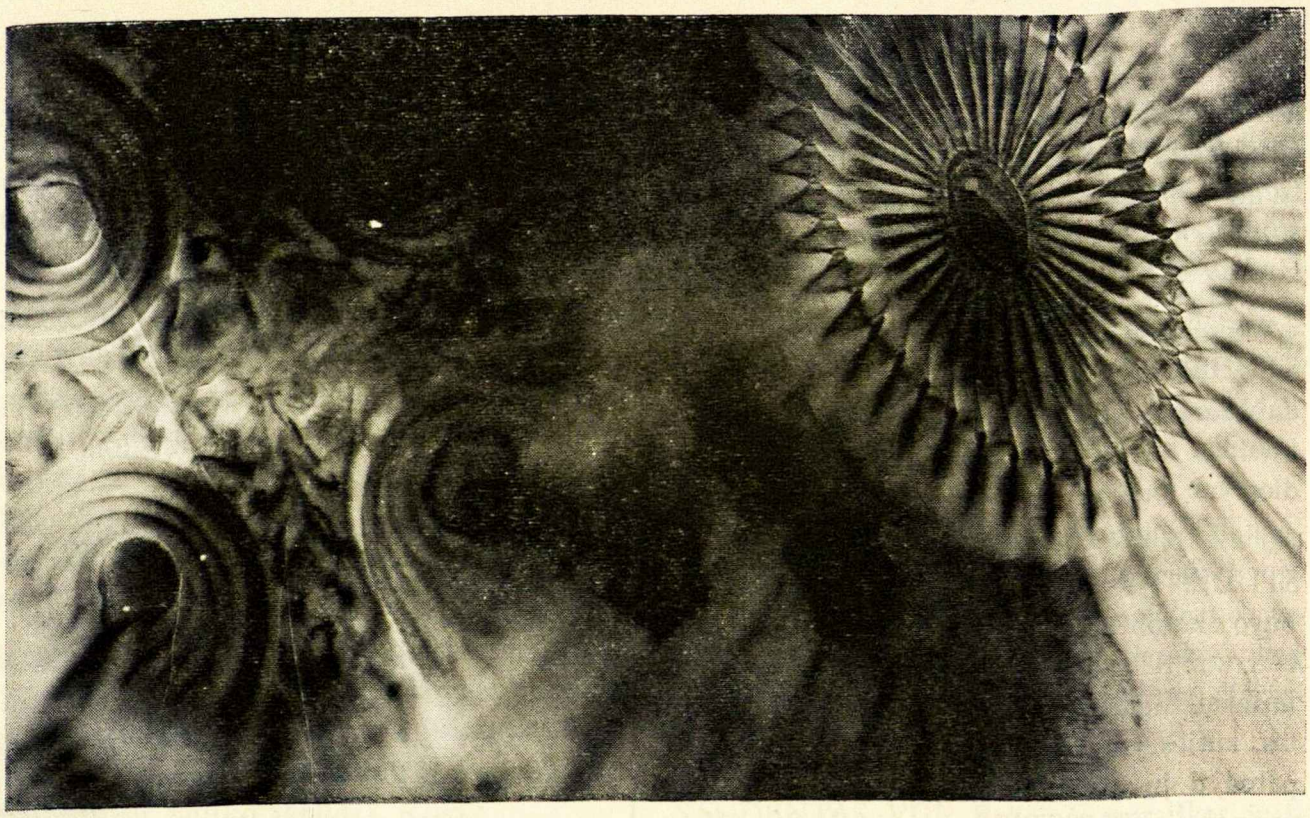

MŪSŲ ŠEIMOJ

JONAS DIEVAŽYS

ŽAIDŽIU SU ŽODŽIAIS

Pirmą syk savo gyvenime perskaičiau "Ateitį" ištisai. Reikia prisipažinti, kad vietomis buvo labai sunku skaityti. Nesuprantu ir gana. Nemanau, kad tai kalbos reikalas. Nelabai susigaudyčiau ir anglų kalba. Kai lankiau universitetą, tai mes turėdavom išsireiškimą — profesorius laiks nuo laiko "pakulas pučia į akį". Žmogus lyg tampa užburtas savo "išminties".

Septinta valanda sekmadienio ryto. Mėginu rašyti. Trijų metų Vytukas: "Tėte, einam traukiniu pažaisti". O Marytė: "Tėte, kam tu rašai?" — "O taip sau, žaidžiu su žodžiais".

Dažnai žodžiai atlieka izoliacijos funkciją. Vietoj kad žmogų atvėrus tikrovei, jie apsupa žmogų lyg lėliukės apvalkalu.

Tokių apsuptų vietų randu ir "Ateity". Bet jei jų nebūtų, apie ką mes ir šnekėtume?

Vaikai mane ir mano mašinėlę žada mesti į šiukšlių dėžę. Reikia apie tai ką nors daryti. Iki kito sykio.

NEKALTAS PRASIDĖJIMAS

Vakar vakare teko skaityti religinį straipsnelį. Buvo kartojamos šimtą sykį girdėtos mintys apie Marijos Nekaltą Prasidėjimą.

Šį rytą sėdžiu prie virtuvės stalo. Mėginu kažką sieloj užgriebti. Noras kyla pasisakyti.

Mažiausia dukra ropoja po stalu ir kaukia visa gerkle. Ji pavalgius, neseniai vystyklai keisti. Ko ji triukšmauja, nežinau. Vytukas pilnom kelnėm. "Tėte, aš pū padariau". Žmona išvažiavus į krautuves maisto pirkti.

Sielos viduj emocijos kaleidoskopiškai bėga: noras rašyt, reikalas Vytuką tvarkyt. Pyktis ima ant visos situacijos. Raminanti mintis praskrieja — tai tavo pasirinktasis pašaukimas. Einu vaikų tvarkyti.

Vakarykštį straipsnį neteisingai supratau. Suglausti dėsniai, puikus dalykas. Bet aš jų nepritaikiau savo gyvenimui. Mintys liko minčių pasauly.

"Tėte, kodėl tavo mašinėlė daro ping? Kur yra skambutis?"

Padedu sunešti maistą. Jaučiu žmona nepatenkinta, nes aš dienai dar neapsirengęs — vaikštau chalatu apsisiautęs.

Kūdikis aprimsta. Žmona maistą krausto į lentynas. Girdisi žodžiai: "Vytukai, neliesk to!" Nurodymai, paguoda.

"Aš išalkus. Ką mes valgysim?" — "Mėsa kepa".

"Tas neišsiplovė gerai, nedėk į stalčių!"

Marytė sėdi šalia manęs ir dainuoja.

"Mes sagučių vakar nenupirkom".

"Ką nors apie tai darysim".

Kur Nekaltas Prasidėjimas tinka čia?

Marija, tur būt, irgi jautė emocijų dinamiškumą: norus išsireikšti, jausmus padėti, pamokyti, pačiai išmokti. Bet ji visa tai sugebėjo pagrįsti Viešpačiu. Kaip man tai padaryti?

Vytukas: "Tėte, kam tas mygtukas?"

"Nori man pasakyti myliu, myliu?" — "Ne".

"Tėte, aš tą paspaudžiau. Kas dabar bus?"

"Vytukai, gali atnešti man popieriaus lapą?"

Atbėga.

Leidžiu jam popierių įdėti. Nepaprastai patenkintas.

"Tėte, ką man dabar daryti?"

"Pabūk šalia ir žiūrėk, kas vyksta".

Mažoji vėl verkia, reikia jai vystyklą keisti. Žmona pakeičia.

Vytukas: "Man pilvą skauda".

Kūdikis žiūri į mano rašymą išskėstom akim.

"Turi pasekėją", žmona pastebi.

"Tur būt, jai mašinėlės triukšmas patinka". Susižiūrim su žmona ir kūdikis šypsos. Maskatuoja kojom ir rankom. Džiaugsmo ir gilios ramybės salelė.

Išpakavimas maisto. Orkaitėj čirškia. Marytė braškes plauna. Vytukas mėgina dėžę atidaryti. Kūdikis griaužia šepetį.

"Sakiau, atidarysi!" Patenkinti abu. "Dabar mėgink kitą pusę. Sudėk braškes į dubenėlį".

"Kaip tau sekas rašyt?"

"Žinai, neblogai".

"Ei, tėte, tu jau vieną puslapį parašei!"

"Čia penkios braškės. Čia septynios... Visi turi gauti vienodai".

Kaip lietuviškai "attitude"? Man mintis skrieja.

"Tėte, ar nori braškių, ar rūgusio pieno?"

Atsinešu V. Baravyką: 1. padėtis, požiūris, 2. poza, laikymasis; 3. pozicija. Nei viena sąvoka netinka. "Attitude of mind" — galvosena, protavimo būdas.

Taigi, Marijos paslaptis (mysterium), tur būt, ir prasidės jos protavimo būde. Ji, be abejo, išlaikė ramybę gyvenimo sūkury. Ne taip kaip aš, prie rašomosios, bet bulves piaustydama ir kuopdama Jėzuliuką.

"Vytuk, gali atnešti dar vieną lakštą popieriaus?"

Atneša.

"Pasuk tą ratuką". Patenkintas suka.

"Kokių pupų tu nori?" — "Kokių yra". — "Žalių, geltonų".

Kažkaip Marijos jausmai buvo jos kontrolėj, aš manau. Ji barės, mylėjo, guodė tada, kai norėjo, o ne tada, kai jai iš sielos tie jausmai išsprūdo. Aš manau, ji matė grožį gyvenimo dinamikoj. Jos ryšys su ramybės centru niekuomet nenutrūko. Ji smarkiai dirbo, bet nesiplėšė. Jos siela ilsėjos tame nepaprastame meilės sūkury, kurį ji matė savo mažoj virtuvėj. Ar ir nebus Nekaltojo Prasidėjimo prasmė paslėpta kur nors čia?

Užteks. Lyg kažkas pasisakė, išsirišo. Gilus noras rašyti praėjo.

Prie durų skambina. "Mama, toks vyras atėjo".

Einu stalą padėt kloti.

Balandžio 23 švenčiame **Jurgines.** Apie šv. Jurgį labai mažai žinoma; tik tiek, kad jis buvęs imperatoriaus Dioklecijono asmens gvardijoje ir 303 metais, vykstant krikščionių persekiojimui, buvęs nužudytas už savo tikėjimą. Nors legenda, kad jis išlaisvinęs karalaitę nuo slibino, neturi istorinio pagrindo, ji pasklido po visas tautas, imtinai ir lietuvius. O dėl to, kad šv. Jurgis visuomet vaizduojamas ant arklio, jį lietuviai pasirinko gyvulių globėju. Lietuvai krikščionėjant, natūralus žingsnis buvo perkelti pagoniškąsias pavasario derlingumo ir vaisingumo apeigas į šv. Jurgio šventę, kada šv. Jurgis yra meldžiamas atrakinti žemelę ir globoti gyvulius, pritaikant senąsias pagoniškas apeigas šv. Jurgiui. Šv. Jurgio populiarumą Lietuvoje greičiausia nemaža dalimi įtakojo artimieji rusai ir gudai, pas kuriuos jo kultas yra ypatingai paplitęs. Iš jų ir į Lietuvą atėjo labai daug su Jurginėmis surištų papročių, k. t., per Jurgines merginos sulipusios ant tvorų dainuoja, kad Jurja paleistų raselę ant žolelės, arkleliui, veršeliui ganytis.

•

1882 metais balandžio 7 dieną gimė rašytojas **Antanas Vienuolis-Žukauskas.** Nors mes jį gerai pažįstame kaip vieną iš literatūros klasikų, kurio veikalus skaityti buvo ne pareiga, o malonumas (savo legendų rinkiniais "Užkeiktieji vienuoliai" ir "Amžinasis smuikininkas" jis įpilietino legendas ir padavimus lietuvių literatūroje), keli jo jaunystės faktai jį mums padaro dar "žmogiškesniu". Kadangi jis buvo vienintelis brolis tarp penkių seserų ir jo dėdė buvo vyskupas Antanas Baranauskas ("Anykščių šilelio" autorius), šeima nutarė jį išleisti į mokslus. Dėdė vyskupas pažadėjo paramą. Apie savo mokslą jis taip rašo: "trejus metus vaikščiojau į Anykščių valsčiaus mokyklą, kurioje taip pat nieko neišmokau ir gal tik per nesusipratimą išlaikiau egzaminus į pirmąją Liepojos gimnazijos klasę... Mokslas gimnazijoje man sekėsi ne kaip... Kiek geriau pradėjo klotis, kai... pradėjome rašyti rašinius". O vis dėlto, ketvirtoje klasėje liko antriems metams. Tai gal bent dalinai nulėmė tas faktas, kad Liepojos gimnazijoje jis susidėjo su slaptu moksleivių būreliu, kuriame veikė Jonas Biliūnas. Tačiau galų gale jis baigė universitete farmaciją ir visą gyvenimą turėjo dvi profesijas — farmaciją ir literatūrą. Literatūroje gi jis iškilo kaip vienas didžiųjų — jo darbai išversti net į penkias kalbas. Antanas Vienuolis mirė 1957 metais Anykščiuose.

•

Prano Dielininkaičio mirtis (1942 m. balandžio 6 d.) ironiška tuo, kad prieš dvejus metus, pasmerktas aštuoniems metams sunkių darbų į Sibirą, jis su kitais kaliniais išsilaužė ir

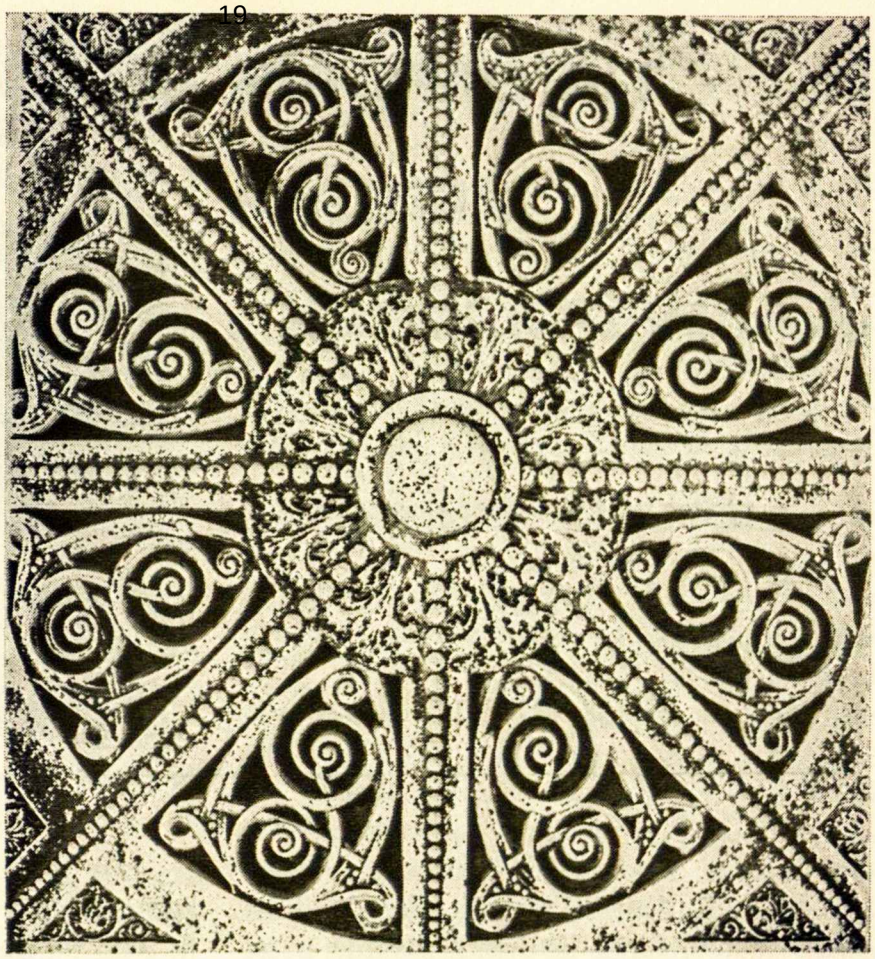

pabėgo, o 1942 metais, vykdamas pas šeimą Velykų atostogų, persišaldė ir mirė. Bet taip, kaip jo mirtis buvo paprasta, taip jo gyvenimo darbai buvo išimtiniai. Studijuodamas 1925 - 1927 m. Lietuvos Universitete, jis buvo Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininkas. Jis ne tik paskelbė visą eilę svarbių mokslinių straipsnių socialiniais klausimais, kurie besikuriančiai Lietuvai tuo laiku buvo labai svarbūs, bet jis pats vadovavo katalikų organizacijoms, kurių tikslas buvo įgyvendinti šias mintis. Savaime aišku, 1939-1940 metais organizavo mitingus prieš bolševikus ir vykdė kitą antibolševikinę veiklą ir tik nelemta mirtis nutraukė jo veiklą.

•

Balandžio 27 dieną sueina 33 metai nuo poeto **Kazio Binkio** mirties. Jo vaidmuo mūsų literatūroje buvo didesnis nei tik poeto. Nors jo svariausias asmeninės kūrybos įnašas buvo poezijoje, jis rašė ir istorines brošiūrėles, ir feljetonus (apysakas), ir net dramas. Bet mūsų vyresnieji geriausiai atsimena jo gyvastingumą — kaip jis viskam buvo gabus: kovojant už Vilniaus atgavimą, jis savo Geležinio Vilko pulkui parašė "Geležinio vilko maršą". 1920-1923 metais jis su Kipru Petrausku, Stasiu Šimkum ir Antanu Sodeika važinėjo pafrontėje su koncertais... Bet svarbiausias jo įnašas buvo mūsų literatūros krypties pasukimas. Keturių Vėjų sąjūdyje jis buvo lietuviško futurizmo vadas. Atsistojęs šio sąjūdžio priekyje, jis paskelbė kovą tradicinėms poezijos kūrimo priemonėms ir visokiai rutinai. Jo mintys paveikė kone kiekvieną lietuvių rašytoją. **A. Z.**

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

TIK DARBAIS ĮŽIEBSIM LAISVĖS LIEPSNĄ

LIETUVIS STUDENTAS UNIVERSITETE

LINAS KOJELIS

Jei būti lietuviu užtektų tik būti lietuviškos kilmės, turėti lietuvišką pavardę ir galėti pasakyti "I am a Lithuanian", tai vargu Amerikoje surastume universitetą, kuriame nebūtų lietuvių studentų. Jei gimimo metrikose įrašyti Algirdai, Vytautai, Kęstučiai, Birutės, Aldonos, nors praktikoje ir išvirtę į Al, Vit, Kes, Ruth, Alda, lemtų lietuviškos veiklos sėkmingumą, šimtuose Amerikos universitetų Lietuvos reikalas būtų išneštas į amerikiečių intelektualines bendruomenes ir mūsų kovai būtų suburta daug draugų. Deja, taip nėra. Būti lietuviu — tai reiškia ne tik metrikose turėti lietuvišką vardą ir pavardę, ne tik mokėti šiaip taip lietuviškai pakalbėti, bet reikia lietuviškai galvoti, jausti ir svarbiausia veikt. Tik veikdami galėsime Lietuvos bylą išnešti į plačiąsias amerikiečių mases, o tai yra vienas iš svarbiausių uždavinių laisvės kovoje.

Kai Simas Kudirka nušoko ant amerikiečių laivo ir po to įvyko didelis sujudimas, daugelis amerikiečių net nežinojo skirtumo tarp lietuvio ir ruso. Daugelis jų nežinojo, kad Sovietų Sąjungoje tėra tik 50 proc. rusų, o kiti visi yra pavergtų tautų žmonės. Daugeliui amerikiečių, net aukštesnių pareigūnų, kiekvienas Sovietų Sąjungos gyventojas yra rusas.

Panašių atvejų į Simo Kudirkos gali būti ir ateityje. Tad svarbu amerikiečius įsąmoninti, kad lietuvis yra lietuvis, ir tik lietuvis, ir kad jis nėra ne tik rusas, bet ir nepatenkintas pačia Sovietų Sąjunga.

Amerikos lietuvių jaunimas, ypač studentija, turi šį darbą paimti į savo rankas. Amerika, stipriausia valstybė laisvajame pasaulyje, daug ką lemia tarptautiniuose santykiuose. Tad, jei Amerikos visuomenė supras Lietuvos bylos esmę, būsime daug laimėję savo kovoje.

Universitetų ir kolegijų lietuviai studentai šioje srityje gali labai daug padaryti. Kai jie apšviečia Lietuvos klausimu savo lankomas mokyklas, jie apšviečia ne tik savo draugus, studentiją, bet ir profesorius, mokslininkus, būsimus krašto vadus, auklėtojus, netolimoje ateityje krašto politiką lemsiančius asmenis.

Šioje srityje gali veikti kiekvienas lietuvis studentas, net jei jis būtų tik vienintelis "žinomas" lietuvis toje mokykloje. Prikalbinęs porą "nežinomų", jis gali suorganizuoti lietuvių studentų draugiją ir tada surasti daugelį "nežinomųjų". Kai Californijos universitete (Los Angeles) buvo sušauktas pirmas Lietuvių Studentų Draugijos susirinkimas, susirinko ne "žinomieji", priklausą skautams ar ateitininkams, bet daugiausia "prarastieji", antros, trečios kartos, nemoką lietuvių kalbos, mišrių

šeimų ir kt. Atėjo net iš Lietuvos kilusių tėvų žydukai.

Gali kilti praktiškas klausimas, kaip įsteigti lietuvių studentų organizaciją?

Pirmiausia reikia nueiti į studentų veiklos įstaigą ("Campus Activities Office" arba "Dean of Student Activieties") ir sužinoti, kokius reikia atlikti formalumus. Paprastai jie yra nekomplikuoti. Įregistravus, iniciatoriai turi pradėti "medžioti" narius. Jau patį narių ieškojimą galima panaudoti Lietuvos bylai kelti. Skelbiant pirmąjį susirinkimą, reikia platinti lapelius, įdėti skelbimą studentų laikraštyje, iškabinti didelius plakatus. Visi šie skelbimai gali būti surišti su Lietuvos bylos garsinimu.

Pritraukus narių, galima turėti susipažinimui susirinkimą. Dalyviams duoti užpildyti mažytę anketėlę: vardas ir pavardė, adresas, telefonas, talentai (hobbies), mokslas, lietuviškoji kilmė...

Turint organizaciją, labai nesunku tos organizacijos vardu patekti su straipsniais į studentų spaudą. Studentai ir profesūra savo mokyklos laikraščius plačiai skaito. Didžiųjų universitetų dienraščių tiražas siekia iki 40,000. Gerai parašyti straipsniai susilaukia reakcijų. Sakysim, stud. I. Leonavičiūtės straipsnis Californijos universiteto (UCLA) dienraštyje "Daily Briun" pateko į JAV kongreso dokumentų knygą ir buvo komentuotas senatoriaus Jackson.

Straipsniai turi būti aktualūs, surišti su dabartimi, su tos dienos įvykiais: Solženicino ištrėmimas, sovietų disidentų pareiškimai, sen. Jacksono pataisa (amendment), Brežnevo kelionės ir kt. — tai įvykiai, kuriuos galima surišti su Lietuvos byla. Kas pajėgia, tegu rašo lengvesnio žanro straipsnius, sarkastiškus pasišaipymus iš tarybinės santvarkos ar rusų hipokritiškumo. Amerikos studentai nepaprastai mėgsta humorą. (Dėl studentiško prieskonio, nesibaiminti įdėti ir vieną antrą stipresnį išsireiškimą).

Studentų draugijos vardu ruošti visai studentijai paskaitas, pranešimus ar pasikalbėjimus. Pavyzdžiui, Californijos universiteto lietuvių studentų vardu per praėjusius metus buvo suruošti studentų susitikimai su rašytoju Algirdu Landsbergiu, dr. Liucija Baškauskaite, Simu Kudirka. Reikia tokius įvykius gerai išreklamuoti lapeliais, skelbimais, plakatais.

Kiekvienas studentas gali rasti nemaža progų lietuviškas problemas pajudinti ir individualiai, pvz. įvairiuose rašto darbuose. Tų raštų temas galima surišti su Lietuva ir lietuviais. Pavyzdžiui, praėjusiais metais klausiau Los Angeles istorijos kursą. Aš parašiau darbą "The History of Lithuanians in Los Angeles". Medžiagą daugiausia rinkau pasikalbėjimais su senaisiais lietuviais ir pokarinės imigracijos veikėjais. Išėjo neblogas darbelis. Profesoriui patiko. Tai jis mane šiais metais pakvietė pakalbėti jo šįmetiniams studentams apie mano darbą, medžiagos organizavimą, planavimą ir t. t. Buvo gera proga pakalbėti ir apie Lietuvos problemas.

Studentas, turįs žurnalistinių gabumų (arba mokąs piešti), nesunkiai gali surasti kelių prieiti prie universiteto ar kolegijos laikraščio. Susidraugavus su redaktoriais, pasidaro žymiai lengviau lietuvišku klausimu laikraštyje pravesti straipsnį ar piešinį.

Susiorganizavę lietuviai studentai gali stipriai pajudinti Lietuvos klausimą didžiųjų

Linas Kojelis, Los Angeles studentų ateitininkų draugovės steigėjas — pirmininkas bei moksleivių kuopos globėjas, studijuoja Californijos universitete (UCLA) istoriją bei ekonomiją, o vėliau žada tęsti studijas teisės ir tarptautinės politikos moksluose. Jis veikia Santa Monicos Lietuvių Bendruomenės ir PLJS Los Angeles skyriaus valdybose, įvairiose amerikiečių respublikonų grupėse ir bendradarbiauja "The UCLA Daily Briun" laikraštyje savo karikatūromis. 114 psl. iliustracijoje matome Liną prie plakato, kviečiančio į lietuvių studentų susirinkimą. Nuotrauka buvo padaryta trečios kartos lietuvio Clifford Popejoy, užklydusio į vieną tokį susirinkimą.

laikraščių laiškų skyriuose. Iškilus rimtesniam reikalui, tų laiškų gali būti pasiųsta dešimtimis. Galima paprašyti draugų su nelietuviškom pavardėm, kad laiškus parašytų. Reikalui esant, reikia jiems ir padėti. Laiškai redakcijoms yra labiausiai skaitoma laikraščio dalis ir turi labai didelę propagandinę vertę. Ir vėl reikia atsiminti, jog reikia rašyti konkrečiai, naudojant realius pavyzdžius ir, jei įmanoma, su humoru.

Studentai gali aplankyti laikraščių redaktorius ir kolumnistus, prašydami straipsnių ir vedamųjų. Žurnalistai mielai su jaunais žmonėmis kalbasi. Mes tai patyrėme Los Angeles lietuvių veikloje.

Niekas tokių darbų geriau negalės padaryti, kaip lietuvis studentas. Tačiau Lietuvos bylai iškelti amerikiečių masėje lietuvius studentus iki šiol neorganizavo jokia Centrinė organizacija. Siūlau Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungai imtis to darbo, o ateitininkams ir kitoms jaunimo organizacijoms Lietuvos laisvinimo darbą įtraukti į savo organizacinės veiklos programas. Tik konkrečiais darbais įžiebsim laisvės liepsną.

Visą tą veiklą kas nors turi finansuoti, nes lapelių spausdinimas, plakatų gaminimas, laiškų siuntinėjimas kainuoja. Mano nuomone, tą veiklą finansiškai remti turėtų Lietuvių Bendruomenė, jei ta veikla yra konkreti ir realiai Lietuvos laisvės reikalui naudinga. Dažnai taip išeina, kad reikia pačiam dirbti ir paskui tarsi išmaldos prašyti, kad kas išlaidas padengtų, nekalbant jau apie tai, kad kai kurie nedirbantys veikėjai tą darbą palydi niurzgėjimu.

Visos mintys, kurias iki šiol dėsčiau, neatneš jokios naudos, jei nebus mėginta jų įgyvendinti. Nieko nebus, jei tik kalbėsime, siūlysime, diskutuosime ir savo nutarimų nepervesime į veiklą: jei pirštai nespaudys rašomųjų mašinėlių, jei rankos nedalins lapelių, jei automobiliai veš tik į naktinius klubus, o ne pas amerikiečius žurnalistus. Jei mes patys viso to konkrečiu darbu nesieksim, žinokim, kad niekas kitas Lietuvos laisvės klausimu nepasirūpins.

knygos

SUSIPAŽINKIME SU

Mykolo Sluckio

UOSTAS MANO NERAMUS

Mykolas Sluckis gimė 1928 m. spalio 20 Panevėžyje. Jis baigė Vilniaus universitetą, istorijos-filologijos fakultetą. Būdamas jaunuoliu dirbo keliose žurnalų redakcijose, o pasirinkęs rašytojo profesiją, jis dirbo 7 metus (1952-1959 m.) Lietuvos Rašytojų Sąjungoje. 1966 metais jam buvo suteikta premija už novelių rinktinę "Žingsniai" ir sekančiais metais vėl jam buvo paskirta premija už apsakymų rinkinį "Aš vėl matau vėliavą".

Mykolas Sluckis yra išleidęs apie 10 apsakymų, 7 novelių rinkinius, 6 pasakėlių rinkinius ir 4 romanus: "Geri namai" 1955 m., "Laiptai į dangų" 1963 m., "Adomo obuolys" 1966 m. ir "Uostas mano neramus" 1968 m. Daug kas iš jo kūrybos jau yra išversta ir atspausdinta kitom kalbom, pvz. vokiečių, ukrainų, kazachų, latvių, estų ir rusų.

Apie save Mykolas Sluckis rašo, kad jau nuo mažens jis svajojo apie literatūrą. Jam didžiausią įspūdį paliko Dickens, ypač "David Copperfield", Gorky, ypač jo romantiniai motyvai, ir apskritai Čechovas. Toliau ypatingai didelę įtaką Sluckiui padarė William Faulkner. Tačiau vystantis jo literatūriniam keliui daug kas pasikeitė. Jis rašo: Iš pradžių mane žavėjo romantika, bet vėliau patraukė garuojanti, krauju aplaistyta žemė, kartu ir žmonių likimai". Tad ir vėlesnėje jo kūryboje vyrauja tas žmonių likimas, asmeniniai ir visuomeniniai konfliktai, žmonių mąstymai ir poelgiai. Sluc-

kis, pergyvendamas vis besikeičiančią pasaulinę gyvenimo raidą, socialinius ir visuomeninius pakitimus ir sparčią mokslinę-techninę evoliuciją, pabrėžia, kad per tokias kaitas autoriaus esminis pasaulėjautos bruožas yra "matyti gyvenimą ir žmogų sudėtingą, nuolatos besivystantį", o rašytojo esminis etikos bruožas yra "pasakoti apie tai objektyviai ir atvirai".

— — —

"Uostas mano neramus", ketvirtasis Sluckio romanas, buvo išleistas Vilniuje 1968 metais. Romano fabula sukasi apie du svarbiausius veikėjus — Romualdą ir Miglę. Jaunystėje Romualdas lyg ir buvo įsižiūrėjęs į jo draugo Andriaus seserį, Renatą, kuri buvo paprasta mieste bestudijuojanti kaimo mergaitė. Tačiau vėliau, kai jis jau buvo foto-aparatininkas, jo dėmesį pagavo ir galutinai jį pririšo Miglė — intriguojanti, kiek nerimtai į gyvenimą žiūrinti, agresyvi mergina. Nors Romualdo motina negali jos priimti, jie vis tiek vedasi. Jie gyvena pas jos tėvus; neturėjimas savo nuosavo kampo ardo jų šeimyninį gyvenimą. Prisideda prie nesugyvenimo ir jų abiejų skirtingi gyvenimo pašaukimai. Pasimaišo ir toks Barkūnas, su kuriuo Miglė lakstinėja. Jų šeimyninei harmonijai nepadeda ir Romualdo darbo nesėkmės. Pagaliau po ilgų stumdymųsi pirmyn ir atgal, jie išsiskiria.

Pagrindinis romano veikėjas yra Romualdas Alksnys, foto-aparatininkas, kuris per visą romano eigą ieško sugyvenamojo ryšio tarp savo meno ir žmonos Miglės. Tas konfliktas tarp meilės kurti ir meilės gyventi padaro jį nelaimingu savo šeimoje ir nesėkmingu savo kūryboje. Galų gale jam išsiskiriant su Migle, jis praranda visą kūrybinį užsidegimą. Tos laisvės, kurios jis per visą romano eigą taip trokšta, ir pabaigoje jis neatgauna.

Romualdas regi ir jaučia pasaulį, lyg jis būtų iš atskirų dalelių; jam nepasiseka matyti sintezės tarp aplinkos, žmonių ir daiktų. Iš dalies jo menas jį priverčia taip regėti pasaulį, lyg jis būtų sudėtas iš atskirų skaidrių. Pavyzdžiui, romane Romualdas stebi ekrane filmą: "Plojimai... perkirpta juostelė.. konvejeris... merginos... besišypsą veidai... Trafaretiška, užpatentuota svajonė.. Meistras, pasirišęs kaklaraištį... Stambus ir sutapnotas kepakas veidas.. kaklaraštis kaip silkė, laikoma už uodegos... Vėl merginos, jų šypsenos.. Sušnara vilnis, ežero platybės..."

Taip pat panašiai Romualdas stebi aplinką: "Romualdas nusiima aparatą, pasiguldo ant baro lentos. Niekas nepripuola čiupinėti. Išbėga skrybelėtoji. Gal technika domitės? Naujutėlis kavos aparatas neveikia... Slidus tartum karpis vedėjas vaišina kava ir konjakėliu. Juk netoliese kavinė - valgykla. Išsiavei ir stryktčioji basas per kelią. Labai norite, kad žiūrovai pamatytų jūsų "servisą"? Bet mano režisierius... Matot, koks jis rimtas".

Romualdo žmona irgi yra vaizduojama, lyg ji būtų "mozaika iš gintaro gabalėlių". Jis vis prisimena jos stambius pirštus, kurių nagų spalva yra avietinė; jos akis, kurios kaip "šviežiai pralupti kaštonai", jos išsikišusias lūpas ir citrininį kvapą. Miglę, kaip ir jos vardas reiškia, Romualdas stebi "pro rūką ar tekantį vandenį". Skaitytojui ji vis pasirodo pro dūmus, pro drumstą stiklą ar pro miglą.

Nukenčia Romualdo menas, kūryba. Jis tikėjosi, kad Miglė bus jo inspiracija bei mūza ir kad jo kūryba palaipsniui gerės. Bet jis skundžias, kad "šalia Miglės ilgiuosi darbo, be Miglės neįstengiu dirbti". Atrodo, kad ji sumaišo jam visas kortas. Nukenčia taip pat ir Romualdo santykiai su savo motina. Kai Miglė priartėja, jo motina nutolsta. Jo motinos ir Miglės charakterių priešingybės tiesiog maišo ir varo jį iš proto. Miglė vėjavaikė, netvarkinga, madinga, o mama rimta, tikslinga ir viską vis apgalvojanti. Romualdas mąsto: "Blaškiausi tarp dviejų moterų... abi buvo man brangios ir abi skaudino — plėšė į dalis".

Pagal Sluckį, "pasaulis nestovi vietoje, menininkas turi žiūrėti į gyvenimo raidą atviromis akimis, net jeigu ir gaila kai kurių nykstančių idiliškų spalvų". Romualdui nepasiseka žengti pirmyn su pasauliu — jis gyvena kiek gali praeityje, tarp tų idiliškų spalvų. Bet gyvenimas jį verčia pripažinti, kad realybėje retai egzistuoja ta idilė. Romualdui staiga pasirodo tos spalvos negyvos, bet neužgesinamos — tiesiog kankinančios ir nepaneigiamos kaip mirtis. Gyveniman įžengia pesimizmas. Ir Miglės geltonas kostiumėlis, kuris jam vis laimingą praeitį primindavo, tampa tiesiog "erzinančia dėme". Kiekvienas įvykis, aplinka ir daiktai iššaukia praeitį. Tik jo naujas japoniškas fotoaparatas, simbolis ateities, duoda jam vilties. Bet ir kartu pamažu auga pesimizmas jo

kūryboje. Nebegalvoja, kaip pirmiau, kad filmas turi baigtis laimingai, bet, kad mirtis yra geriausias finalas. Ir Romualdas padeda savo aparatą į šalį ir daugiau jo nebenešioja.

Šiam romane žmogaus baimė yra pagrindinė tema ir ta baimė pasireiškia keliais atvejais. Romualdas "abejoja pats kiekvienu savo žingsniu" ir skundžias, kad niekad neturėjo savo kampelio ar savo vietos. Užtat jam yra labai svarbu, kad jis kartu su Migle gautų savo atskirą butą, nepriklausomą niekam.

Romualdą baimina jo nepasisekimas filme ir neišgarsėjimas per tai. Jam atrodo, kad žmogaus likimas beveik kiekvieną ant galo padaro nieku, vienišu. Jis galvoja: "Vienui vienas. Kur bepasisuktum, ką bepaliestum — šiurkštu, svetima. Tu pats sau svetimas. Už akmenį sunkesnis tavo vienišumas".

Amžinas keitimasis maišo Romualdą. Jis iš pradžių galvoja, kad "žmogui su kamera pasisukus turėtų likti gilesnis pėdsakas", bet su laiku nuliūsta suprasdamas, kad tie pėdsakai tik tam laikui lieka įspausti smėlyje ir, kad bangos juos tučtuojaus išnaikina. Romualdas, vis norėdamas filmuoti ir įamžinti žmogų bei jo veidą, dabar jaučia, kad jis neturi teisės to daryti, nes amžinai keičias žmogus bei jo veidas, bruožai ir išraiška. Tas konfliktas priverčia Romualdą filmuoti tik judesius ir siluetus.

Taip pat netikėtas ir nelauktas įvykis sukrečia Romualdo gyvenimą. Kioskininkės, pani Vandos, tragiška mirtis tiesiog išgąsdina jį. Jis pradeda mąstyti apie mirtį ir jaustis kaip mirusis: "Galvoju ar negalvoju... Mes jau tenai, iš kur negrįžtama". Jis kaip miręs, neatpažįsta savęs ir klausia savęs, kiek kartų turi žmogus per gyvenimą mirti, kol jis atras laimę ir laisvę.

Ta mirtis, vienišumo ir ateities baimė priverčia Romualdą ieškoti harmonijos, nors jis jaučia, kad jo likimas yra kitoks. "Tur būt, amžinai lemta bėgti nuo esamo — ir tolstant — vėl jo ilgėtis". Romualdas siekia ir trokšta viską laimingai ir sėkmingai suderinti. Jis aiškina: "Siekiau suliedinti priešingybes, kurių susidūrimas ir gimdo nepasitenkinimą savimi, abejones, nerimą — niekados nepasotinamą kūrybos alkį". Bet jis pastebi, kad visa ką daro, paženklinta yra jo prieštaringos būsenos. Užtat jo uostas neramus. Jis, kaip laivelis, yra amžinai supamas ir blaškomas audringų bangų ir vėjų.

— — —

"Uostas mano neramus" yra psichologinis pasąmonės sriauto ("stream-of-consciousness") romanas, kuriame labiausiai yra pabrėžiama ne istorija, kas seka ką, bet vidinis žmogaus charakterizavimas, jo motyvai, aplinkybės ir kaip jo vidinis veikimas paveikia išorinį, ir atvirkščiai. Akcentuojamas žmogaus sąmoningumas ir jo emocinis-psichinis samprotavimas. Pagrindinė technika iškelti šį pasąmonės sriautą ir romano struktūrą yra vidinis monologas. Romualdui bėga vienu momentu kaip srovė nesibaigią jausmai, mintys ir prisiminimai. Per vidinį monologą mes patys išgyvenam žmogaus vidinius ir emocinius pergyvenimus. Pagal Sluckį, per vidinį monologą "autorius čia priartėja prie personažų ir įvykių, kalbėdamas jų lūpomis, čia stebi iš nuotolio, duodamas bešališkus apibrėžimus".

Laiko tekmė yra nesvarbi romane. Nors laikas vis vystosi ir keičiasi, dabartis ir praeitis yra sunkiai atskiriamos. Iš pradžių Romualdo nelaimingas gyvenimas su Migle ir jų ginčai yra dabartis. O gyvenimas su jo motina ir draugystė su Renata yra vaizduojami praeityje. Palaipsniui Romualdo santykiai su motina ir susitikimas su Renata tampa dabartis ir jo susitikimai, išėjimai ir pirmieji vedybos žingsniai jau lieka praeityje.

Lygiai taip kaip laikas yra sunkiau atskiriamas, kai kur ir skaitytoją maišo asmens keitimasis. Neretai užtinkam pirmojo ir trečiojo pasakojimo asmenį viename sakinyje. Pvz. "Miglę jis mylėjo — tuo neabejojau". Štai šitam sakinyje Romualdas yra kartu trečias ir pirmas asmuo.

Sluckis rašo, "Didelę silpnybę jaučiu detalei... negaliu rašyti be palyginimų, nors ir jaučiu, kad jie perkrauna audinį". Ir per visą romaną užtinkam "tarsi", "lyg", "it", "rodos". Pats Romualdas nepraleidžia ne vienos detalės ir tos detalės yra dažniausiai išreiškiamos per skonį, kvapą, spalvą, formą ir garsus: pvz. "kvepia sukepusiomis dulkėmis", "kunkuliuojanti pirkėjų karuselė", "motociklas baltai aptaško langus, sienas, nulaižo eglių rausvumą", ir t. t.

Labai svarbu Sluckiui yra svajonės. Jis rašo: "norėčiau pabrėžti fantazijos, svajonės

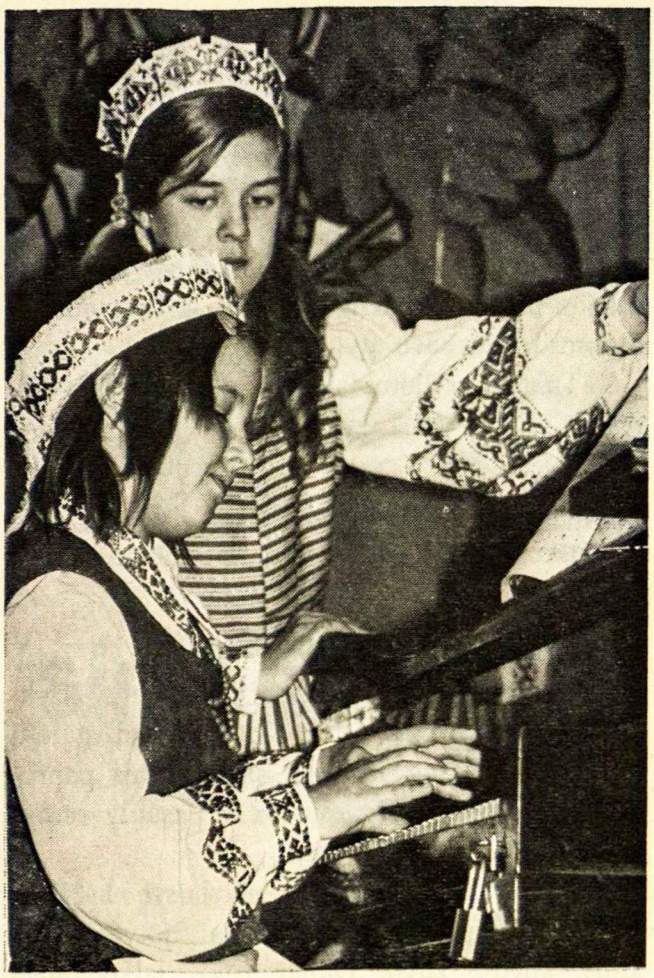

reikšmę — svajonė yra neįkainuojamas dvasinis ramstis, padedąs žmogui gyventi — o rašytojui — kurti". Taip ir Romualdas, apsuptas baimių gyvenimo realybėse, laikosi savo svajonių. Ir Miglė, norėdama jį išjudinti iš jo svajonių, sako jam: "Ar ne perdaug svajonių? Butas — svajonė! Filmas — svajonė! Aš — ne tikroji aš — svajonė?!"

Štai Mykolas Sluckis pristato žmogų beieškantį laimės ir harmonijos, bet kartu ir pilną baimių, problemų ir nerimų, kurie vis trukdo jam gyventi ir kurti, kaip jis norėtų. Bet nežiūrint to, Sluckis vis tiek optimistiškai žiūri į tokį žmogų ir į jo ateitį: "Nelengvas problemas sprendžia šiuolaikinis žmogus, bet aš niekados nepraradau meilės jam, tikėjimo jo ateitimi. Nuoširdžiai tikiu, kad net daug ką praradęs, jis gali įveikti sunkumus, kitoje širdyje atrasti tai, kas atbuko savojoje, o suradus, duoti kai ką ir kitiems".

Marija Eivaitė

Marija Eivaitė yra "Ateities" ir "Laiškų Lietuviams" redakcijų narė. Ji priklauso Šatrijos korporacijai ir Chicagos studentų ateitininkų draugovei. Dėsto ir ruošiasi magistro laipsniui vokiečių kalboj Illinois universitete, Chicago Circle.

TĖVYNĖ TIK VIENA

Rašinys, skaitytas š. m. Vasario 16 minėjime Los Angeles

Lietuva, mano žemė gimtoji,
Lietuva, mano džiaugsmo daina,
Kur klausau, kur einu, kur sustoju,
Man esi tu viena, tik viena.

B. Brazdžionis

Kiekvieno žmogaus tėvynė yra tas kraštas, kur jo tėvai, seneliai ir proseneliai nuo amžių gyveno; kur kiekviena to krašto pėda jų prakaitu ir krauju apšlakstyta.

Ilgus metus Lietuva nešė Rusijos caro priespaudą. Kaip po šaltos žiemos laukiamas pavasaris, taip po vergijos metų nušvito Lietuvai laisvė ir viltis. Išsipildė visų maldos ir pastangos. 1918 metais vasario 16 dieną Vilniuje buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė. Ją paskelbė Lietuvos taryba. Lietuviai vėl džiaugėsi trispalve, kuri plevėsavo Gedimino bokšte. Ji atgavo laisvę, kurios taip troško. Laisva būdama, Lietuva buvo graži ir veržli, išdidi ir garbinga tarp laisvojo pasaulio tautų. Ji tapo pažangi valstybė. Ten buvo senieji piliakalniai, bažnyčios, pakelės kryžiai. Ten garbinga mūsų istorija, brangūs miestai, mylimoji kalba, gražiosios dainos bei pasakos. Gaila, kad daugumas mūsų jos tokios nematėme. Tik iš tėvų ir senelių pasakų ir lietuviškos mokyklos ją pažįstame.

Tu nematei tėvelių krašto, —
Jo ežerėlių bei šilų,
Nakčia žvaigždžių mįslingo rašto,
Nei žiemą pirkių jo baltų.

Gražus tėvelių tavo kraštas, —
Didvyrių žemė Lietuva.
Įausk širdin jos kalbą, raštą...
Kovok, kad būtų ji laisva.

J. Minelga

Deja, neilgai Lietuva džiaugėsi atsiekta laisve. Po 22 metų gobšieji priešai iš rytų su prievarta atėmė Lietuvos nepriklausomybę. Daug žmonių išbėgo į vakarus, palikę viską — žemę, turtus, savo tėvynę. Kiti, kurie nespėjo išbėgti, buvo ištremti į Sibirą, kur gyveno ir dirbo nežmoniškose sąlygose. Daug jų neišlaikė ir mirė. Tėvynėj likusieji vyrai slėpėsi miškuose ir kovojo su priešu. Juos vadiname partizanais. Partizanai ir savanoriai savo meilę tėvynei parodė, kovodami už jos laisvę.

Drąsių ir jaunų partizanų kūnais nuklota jos žemė. Nesužymėti jų kapai, bet jų auka paskatins ir mus taip pat už tėvynę aukotis ir kovoti. Nežinomas poetas kalba:

Išėjo broliai naktį,
Į girią pas draugus
Išėjo, kad prašvistų
Mūs tėviškės dangus.

Simo Kudirkos drąsūs žodžiai teisme, reikalaujantys Lietuvai laisvės, nuskambėjo per pasaulį. Aštuoniolikos metų Romas Kalanta susideginо, išreikšdamas jaunimo pasipriešinimą dabartinei okupacijai.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika pasako apie baisų religijos persekiojimą dabar Lietuvoj. Daug žmonių kentėjo ir dar kenčia, bet nepraranda tikėjimo.

Lietuviai daug pergyveno, bet ligi šios dienos priešai neįstengė išplėšti iš lietuvio širdies tos meilės savo mylimai tėvynei.

Taigi, kur lietuviai bebūtų, pirmoji ir tikroji jų tėvynė yra Lietuva.

Audrė Nelsaitė

Audrė Nelsaitė yra Los Angeles šeštadieninės lietuviškos mokyklos 8 skyriaus mokinė ir uoli ateitininkė.

KAS YRA LAISVĖ?

Laisvė yra svarbi visiems žmonėms. Kiekvienas žmogus turi būti laisvas, kad galėtų lankyti bažnyčias, išlaikyti savo tautos papročius ir kalbą. Karai nesustos ir pasauly ramybės nebus, kol bus vergija.

Lietuviai per amžius už laisvę kariavo. Kai kurios giminės, kaip prūsai, jotvingiai ir kitos, kovose žuvo. Dabar rusai laiko mūsų tautą pavergta, neleidžia žmonėms daryti, ką nori.

Tikėkime, kad Lietuva bus vėl laisva, nes tiek daug lietuvių už laisvę gyvybes paaukojo.

Mes, ateitininkai, turime kovojančius už laisvę užjausti ir, kiek galime, padėti.

Rasa Veselkaitė
Detroito jaunių kuopa

27 MĖNULIS LIETUVIŲ MITOLOGIJOJE

simboliai

Šalia saulės, senovės lietuviai dar garbino mėnulį. Kuris iš šių dviejų dangaus kūnų labiau buvo garbinamas, tikrai nežinoma. Tautosakininkas dr. Jonas Balys yra linkęs pripažinti, jog mėnulio garbinimas reikšmingesnis, negu saulės, nes mėnulis yra vadinamas dievaičiu ir jo garbei yra labai daug maldelių. Tačiau dr. Marija Gimbutienė galvoja priešingai. Jos manymu, mėnulio svarba yra mažesnė už saulės, nes jis daugiausia minimas sąryšyje su saule, o taip pat nėra galingesnis už ją, nes jis gali būti pagrobtas velnių, raganų ir kitokių blogųjų dvasių. Kaip ten iš tikrųjų buvo tegali atsakyti ano meto garbintojai. O visgi mums įdomu sužinoti daugiau apie mėnulio garbinimą mūsų prabočių tikėjime.

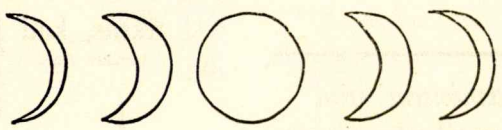

Kaip saulė yra šviesiausias dangaus kūnas dienos metu, taip mėnulis šviesiausias nakties metu. Jis, kaip ir saulė, nuolat keliauja dangaus skliaute, bet kitu būdu. Mėnulis savo ciklais labiau primena gamtoje esantį vyksmą: gimimą, augimą ir senatvę. Mūsų protėviai sutapatino mėnulio ciklą su savo gyvenimu: jauną — su gimimu ir kūrimu, pilnatį — su augimu ir mirusiųjų sielų apsigyvenimu mėnulyje, o delčią su senatve, išganymu, ir amžinybe. Kaip matome, mėnulio keliavimas aplink žemę tampriai surištas su laiko elementu. Net laiko matas "mėnuo" yra paimtas iš mėnulio vardo.

Dr. Jono Balio surinktose maldose į mėnulį aiškiai minimi kai kurie ciklai, kurie mūsų protėviams buvo žinomi. Prašoma iš jo sau visokių gėrybių:

Mėnuo, Mėnuo, Mėnulėli,
Dangaus šviesus dievaitėli!
Duok jam ratų, man sveikatų;
Duok jam pilnystį, man Perkūno
karalystį.
Antalieptė

Jaunas Mėnesėli, mūsų karalėli,
Tu švieti visados, mum linksmini.

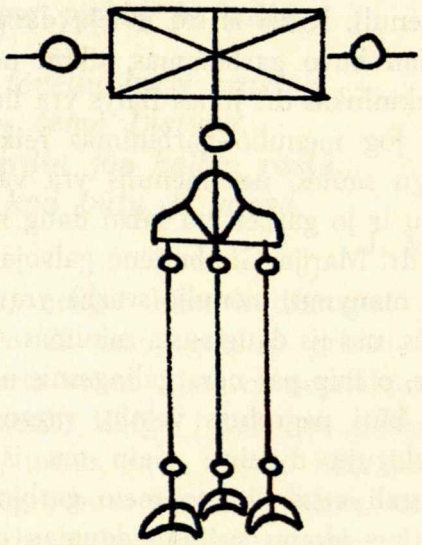

Antkaklės ornamentas iš 3-4 amžiaus prieš Kristų.

Pamatom jį ir visi nusiraminam, visi nusilinksminam.

Atneši tu mum visokių loimį.
Kad tau Dievas dat pilnystį,
O mum Perkūno karalystį.

Rageliai

Jaunas mėnuo buvo laikomas nepaprastai gražiu princu, apsirėdžiusiu sidabriniais rūbais. Kartu su juo surišta sveikata, grožis, jaunatvė bei laimė. Tad visai suprantama, kad maldininkai dažniausiai kreipdavosi į mėnulį šiais reikalais. Žemdirbys, žvelgdamas į nakties dangų, tyrė galimybes sėjai bei skerdimui — mat, per jauną ir pilnatį, gėlės auga gražesnės ir vešlesnės, o pilnatyje paskersta kiauliena virdama nesumažėja. Delčia buvo laikoma nelaimingu laikotarpiu: šiuo metu gimęs žmogus negražus ir greit pasensta bei miršta, gi tuo tarpu jauname gimęs žmogus pasilieka jaunatviškas, sveikas ir gražus.

Tarp tų gerų ir blogų dalykų, kurie buvo atsekami iš mėnulio, o taip pat ir tarp įvairiausių žmonių prašymų, mūsų protėviai nepamiršdavo sau paprašyti ir laimingo pomirtinio gyvenimo:

Jaunas Mėnulaiti, dangaus karalaiti, —
Kad mano dūšelė būt su tavim po smerties danguje

Kabeliai

Taigi lietuviai panašiai galvojo, kaip didieji graikų filosofai ir indai, kurie tikėjo į mirusiųjų žmonių dvasių apsigyvenimą mėnulyje. Dvasios savo atėjimu išpūsdavo mėnulį (pilnaties laikas) ir ten būdavo nuvalomos nuo nuodėmių. Paskui sekė iškeliavimas į saulę, kas sumažindavo mėnulio dydį (delčios laikas). Saulėje dvasios pasilikdavo visam laikui.

Mėnulio garbinimas sudarė lyg ir tam tikrą tvarką senovės lietuvių gyvenime. Pagal jo ciklą buvo nustatytos ūkinės, ateities pranašavimo bei pomirtinio gyvenimo taisyklės. Garbintojas, laikydamasis šių taisyklių, padarė savo gyvenimą tvarkingesnį, saugesnį bei ramesnį. Atsirado tvarka, nes ciklas yra nesikeičiantis. Atsirado apsauga, nes žmogaus veiksmų ir jo maldos keliai yra aiškiai nustatyti. Pagaliau atsirado ramybė, nes garbintojas jautėsi tikras, kad jo gyvenimo būdas turi prasmę.

Roma Olšauskaitė

"Sibiro kankinių motina". Dangaus kūnai, vartojami kaip simboliniai papuošalai šių dienų krikščionių religijoje.

veiksmingai

veikti

Esame tautos dalis, gyvenanti ne jai skirtoje žemėje. Turime kiekvienas pasirinkimą: ar išlikti tautos dalimi, ar įsilieti į gyvenamą kraštą. Kiekviena lietuvių visuomenės organizacija yra, be abejo, pasirinkus išlikti tautos dalimi ir auklėti savuosius narius pagal organizacijos priimtą ideologiją. Auklėjimui vystytis, organizacija nustato tam tikrus darbo planus ir dėsnius, kuriuos organizacijos vadovybė su narių pagalba ir pritarimu bando vykdyti. Šie organizacijos darbo planai bei dėsniai yra vadinami organizacinė veikla.

Šiame skyriuje bandysime pateikti tam tikrų organizuotos veiklos metodikos principų bei siūlymų organizacinei veiklai pagyvinti. Pateikti principai bus naudojami dabartinių didžiųjų organizacijų ir prekybinių įmonių metodu. Siūlymai susidės iš pateiktų principų įgyvendinimo pavyzdžių. Neprižadu, kad kiekvienas principas tiks kiekvienam. Šių principų įgyvendinimas priklausys nuo sugebėjimo juos pritaikyti savo padėčiai.

PLANUOJANT VEIKLĄ

Pirmiausia susipažinkime su šios veiklos metodikos terminais.

Organizacija yra asmenų vienetas (nariai), bendrai siekiąs nusistatytų tikslų. Tikslų siekimui yra išvystoma organizacinė veikla. Veiklą tobuliau išvystyti organizacijos nariai pasiskirsto pareigomis demokratiniu būdu.

Pastudijavę pavyzdį nr. 1, matome, kad demokratinėje organizacijoje didžiausią balsą turi patys nariai. Dėl to organizacijos tikslų, siekių ir veiklos nustatymas bei išvystymas priklauso nuo pačių jos narių. Organizacijos nariai pasiskirsto į tam tikrus vienetus (sąjungas, valdybas, tarybas) grynai lengvesnio veiklos vykdymo pagrindu, o jie yra atsakingi vieni kitiems, ir galutinai visiems ateitininkams.

Kiekvienos organizacijos siekiai - tikslai turi būti dvejopi: **trumpalaikiai siekiai ir ilgalaikiai tikslai.** Trumpalaikiais siekiais laikomi visi tie tikslai, kuriuos yra įmanoma atsiekti, ir įvykdyti keletos savaičių, mėnesių ar, daugiausia, metų laikotarpyje. Trumpalaikius siekius nustato ilgalaikiai tikslai. Tai reiškia, kad trumpalaikiai siekiai yra ilgalaikių tikslų dalys. Atlikus nusistatytus trumpalaikius siekius, ilgalaikiai tikslai turėtų būti įvykdyti, kaip pastebėsite pažiūrėdami į pavyzdį nr. 2.

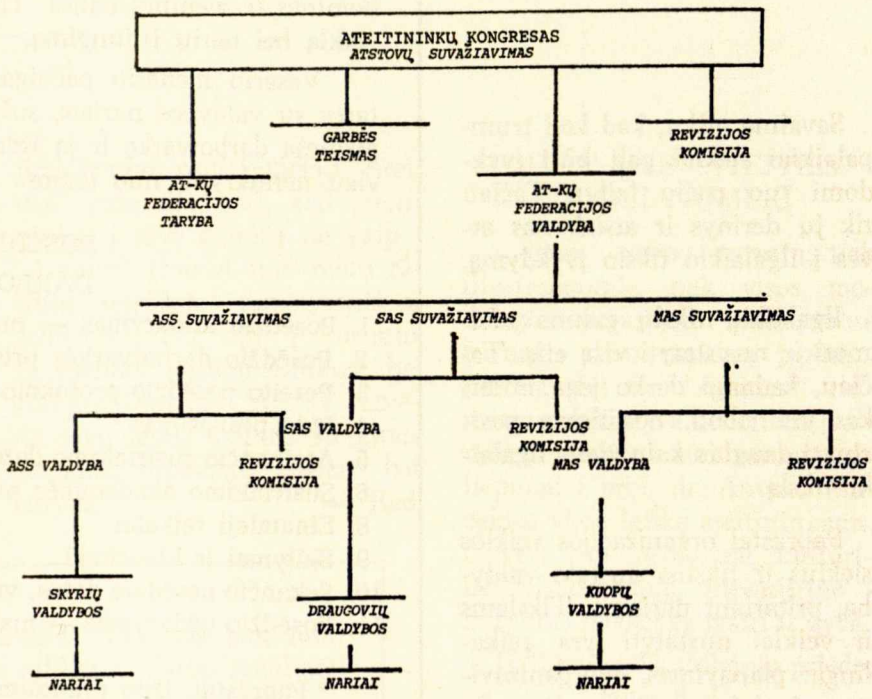

ATEITININKŲ FEDERACIJOS ORGANIZACINE LENTELE

PAVYZDYS NR. 1

PAVYZDYS NR. 2

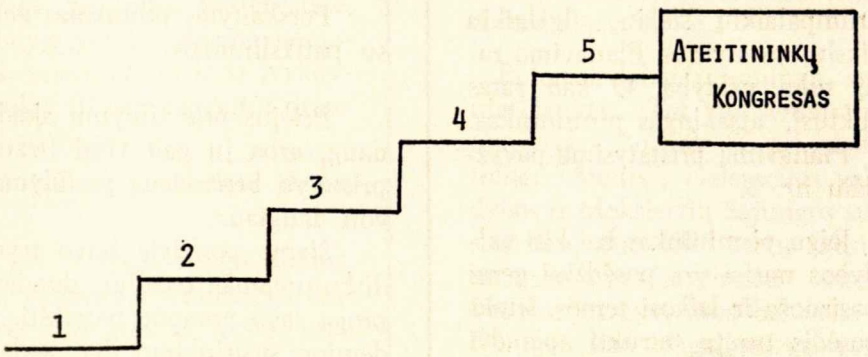

ILGALAIKIS TIKSLAS - Ateitininkų Kongresas — Kongreso atidaromasis posėdis

TRUMPALAIKIAI SIEKIAI:

1. *Organizacinio komiteto sudarymas*
2. *Akademinės programos sustatymas*
3. *Meninės programos sustatymas*
4. *Atskirų sąjungų paruošimas Kongresui*
5. *Atstovų rinkimas*

Savaime aišku, kad keli trumpalaikiai siekiai gali būti įvykdomi tuo pačiu laiku. Tačiau tik jų derinys ir atsiekimas atves į ilgalaikio tikslo įvykdymą.

Ilgalaikių tikslų galima užsimoti ir nusistatyti visą eilę. Tačiau, kadangi darbo jėga ir laikas yra riboti, nesiūloma pasirinkti daugiau kaip vieną ilgalaikį tikslą.

Paprastai organizacijos veiklos siekius ir tikslus nustato valdyba, pritariant nariams. Tikslams ir veiklai nustatyti yra reikalinga: **planavimas, suorganizavimas, įvykdymas, kontrolė.** Be šių keturių dėsnių neįmanoma organizuotai veikti. Tinkamas šių dėsnių panaudojimas skiria gerą veiklą nuo prastos.

Planavimą sudaro minčių pasidalinimas, veiklos gairių, trumpalaikių siekių, ilgalaikių tikslų sustatymas. Planavimo ratą suka valdyba. O kad ratas suktųsi, atsakingas pirmininkas.

Planavimą pristatysime pavyzdžiu nr. 3.

Jeigu pirmininkas bei kiti valdybos nariai yra posėdžiui gerai pasiruošę ir laikosi temos, šitoks posėdis turėtų tetrukti apie dvi valandas. Geras pasiruošimas posėdžiui žymiai palengvina planavimo dėsnio įvykdymą.

Jūratė Jasaitytė

Jūratė Jasaitytė yra "Veiksmingai veikti" skyriaus vedėja. Plačiai pasireiškusi Lietuvių Bendruomenės ir studentų ateitininkų veikloj, baigusi mokslą, dirba vienoj konsultorių įstaigoje Chicagoje.

PAVYZDYS NR. 3

Ilgalaikis tikslas:

Draugovės veikla yra apmirusi. Nariai skundžiasi veiklos stoka. Metų pradžioje išrinktai valdybai nariai pavedė draugovės veiklą pagyvinti. Nutarta susirinkimus šaukti bent kartą į mėnesį. Pageidaujama, kad susirinkimai susidėtų iš akademinės ir meninės dalies. Tikimasi šiuo **pagyvinti draugovės veiklą bei narių įsijungimą.**

Vasario mėnesio pabaiga. Draugovės pirmininkas, pasitaręs su valdybos nariais, sušaukia valdybos posėdį. Į posėdį atsineša darbotvarkę ir ją išdalina dalyviams, kad būtų lengviau nenukrypti nuo temos.

POSĖDIS NR. 10
DARBOTVARKĖ

1. Posėdžio atidarymas — malda
2. Posėdžio darbotvarkės pristatymas
3. Pereito posėdžio protokolo skaitymas
4. Iždo pranešimas *
5. Ateinančio susirinkimo datos, vietos, laiko nustatymas
6. Susirinkimo akademinės programos sustatymas
8. Einamieji reikalai
9. Siūlymai ir klausimai
10. Sekančio posėdžio datos, vietos, laiko nustatymas
11. Posėdžio uždarymas — malda

* Paprastai, iždo pranešimas yra skiriamas prie einamųjų reikalų. Tačiau, jeigu susirinkimą planuojant, susirinkimo įvykdymui prireiktų lėšų, jau iš anksto bus žinomas iždo stovis. Kur darbotvarkėje įjungti iždo pranešimą, priklauso nuo pirmininko.

Pristačius darbotvarkę, ją galima atmesti ir siūlyti naują, patikslinti, arba perkelti diskutuojamų taškų eilę.

Perskaitytas protokolas gali būti priimtas kaip stovi arba su patikslinimais.

Priėjus prie siūlymų akademinei programai, jų gali būti daug, arba jų gali visai neatsirasti. Pirmininko pareiga yra pristatyti bent vieną pasiūlymą; turint vieną, lengviau sugalvoti daugiau.

Šiame posėdyje buvo trys pasiūlymai. Kiekvienas buvo diskutuojamas paeiliui, duodant kiekvienam valdybos nariui progą savo nomonę pareikšti. Po diskusijų nutarta, kad akademinę susirinkimo dalį sudarys simpoziumas, kuriame keturi draugovės nariai pristatys Lietuvių Bendruomenės leidinį "Violations of Human Rights", apibūdindami (a) leidinio išleidimo istoriją ir kaip jį įsigyti, (b) leidinio turinį, (c) jo reikšmę ateitininkams, ir (d) kaip draugovės nariai gali skleisti jos mintis.

Sudarant galimų simpoziumo dalyvių sąrašą, reikia sugalvoti daugiau negu reikiamus keturis asmenis, kad vienam ar kitam atsisakius nesubyrėtų simpoziumas. Toliau, vienam valdybos nariui pavedama rūpintis simpoziumo dalyvių pa-

laiškai

KAM "ATEITIS" REIKALINGA PAGALBOS?

Ne naujiena, kad "Ateičiai" reikia pagalbos, ypatingai rašinių. Nebijokime tuščio, balto lapo, bet rašykime ir rašykime...

Iš SAS Aplinkraščio, Nr. 1

Gal šie SOS "Gelbėkit 'Ateitį' " šauksmai iššaukia pasigailėjimą ir norą padėti, tačiau "Ateities" redakcija nori, kad ateitininkai į save žiūrėtų ne kaip į "Ateities" (kuriai šiuo metu rašinių netrūksta) ramstytojus ar gelbėtojus, bet kaip į būsimus ar esamus visuomeninkus bei kūrėjus, kuriems "Ateitis" atveria savo lapus dalintis su kitais idėjomis, rūpesčiais, planais bei kūryba. — Red.

kvietimu, knygų parūpinimu ir panašiai. Čia, taip pat, sutariama data, iki kurios visa tai bus atlikta ir darbo rezultatai pranešami pirmininkui.

Kadangi susirinkimas bus ruošiamas gavėnios metu, siūloma meninės dalies vietoj turėti Mišias — susikaupimą. Mišių atitinkamos dalys būtų paįvairinamos giesmėmis bei skaitymais ne tik iš šv. Rašto bet ir iš lietuvių literatūros. O po Mišių būtų vaišės, su lietuviškų velykinių papročių pristatymu. Šiam siūlymui valdybos nariai pritaria ir pasiskirsto pareigomis — kas ką paruoš, parūpins. Pastebėsime, kad ir akademinėje ir meninėje dalyje yra įtraukiama nemažai draugovės narių. Tuo būdu, šis susirinkimas ir jo įvykdymas sudaro trumpalaikį siekį ilgalaikio tikslo (pagyvinti draugovės veiklą bei narių įjungimą) įvykdymui.

Einamieji reikalai susideda iš įvairių neužbaigtų darbų aptarimo ir progreso pranešimų.

Šioj draugovėj yra tradicija per Velykas rengti šokius. Rengimo darbas jau pradėtas, jam vadovauja iždininkas. Šiame posėdyje jis praneša, koks orkestras gros ir tariasi apie atskirų rengimo darbų atlikimą. Nutarta, kad grynai šokių planavimui, iždininkas sušauksiąs atskirą posėdį.

Pirmininkas perskaito laišką iš centro valdybos, kuriame ji prašo prisiųsti nario mokestį bei draugovės veiklos aprašymą. Sekretorei pavedamas aprašymas, iždininkui nario mokesčio surinkimas ir nusiuntimas.

Siūlymų ir klausimų punkte aptariama tolimesnė draugovės veikla, pvz. artėja Šeimos Šventė — jai reikėtų paruošti programą; jaunučiai ruošia margučių ritinėjimą — studentai galėtų pravesti žaidimus...

SPAUDA APIE "ATEITIES" PIRMĄJĮ NUMERĮ

... Tiek savo turiniu, tiek iliustracijomis, tiek visos medžiagos sutvarkymu puslapiuose žurnalas daro malonų įspūdį... Įdomiausias šio "Ateities" numerio dalykas yra keliolikos įvairiausio amžiaus ateitininkų atsiliepimai į prof. dr. Antano Maceinos viešą laišką ateitininkams. Ir visa kita ideologinė, kultūrinė, visuomeninė, literatūrinė - kūrybinė medžiaga įvairi ir gyva.

Iš "Draugo" kultūrinio priedo, kovo 8 d.

Ačiū Dievui! Pagaliau, po daugelio metų susimąstyta, apsispręsta, nutarta, įvykdyta. "Ateities" žurnalo reforma įvykdyta dar penkios minutės prieš dvyliktą. Tačiau nebūtų drąsu teigti, kad nepavėluota...

Reforma labai prasminga, seniai laukta... Tai jau seniai turėjo įvykti. Žurnalo 26 psl. skaitome: "Ateitis", Federacijos valdybos ir Moksleivių Sąjungos susitarimu, nuo 1975 metų sausio mėnesio turės atspindėti visos Federacijos gyvenimą bei veiklą. Džiugu, kad pagaliau apsigalvota ir sutarta... Juk be "Ateities" neturime nei vieno žurnalo, kuris stipriau ateitininkijos degančiomis problemomis domėtųsi ir stengtųsi būti kelrodžiu.

Man, jau daugiau kaip 50 metų skaitančiam "Ateitį", buvo tikras džiaugsmas paimti į rankas ir perskaityti...

Pr. Razminas,
"Drauge", kovo 15 d.

vadai

LOS ANGELES MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ ŽIEMOS KURSAI

Los Angeles ateitininkų 1974-75 metų žiemos kursai šiais metais vyko vėl St. Raymond's, Thousand Oaks. Susirinko 27 kursantai. Vadovavo Paulius Alšėnas iš Clevelando ir Linas ir Rasa Kojeliai iš Los Angeles.

Šaltą sekmadienio dieną pradėjom kursus. Salėje susirinkus, Paulius mums pristatė temą — pasaulėžiūra. Jis sakė, kad čia bus pažiūrologijos kursai, iš kurių išsivešime minčių keliems metams. Jis pradėjo kalbėti apie pažiūrą. Pažiūra yra padalinta į dvi grupes — išorinius stebėjimus ir vidaus įžvalgą. Paulius suminėjo 5 žmonių tipus: konformistai, užsidegėliai, neužsiangažavę, pusiau apsitrynę ir neapsitrynę. Vakare mes bandėm surasti poetų gyvenimo tikslą, skaitydami Maironio, Mačernio ir Bradūno eilėraščius.

Kitą rytą po pusryčių rinkomės į salę; Paulius aiškino apie pasaulėžiūros rūšis. Ateitininkų pasaulėžiūra yra visuotinė, teisinė, teocentrinė, hierarchinė, idealistinė ir racionalistinė. Toliau išsiskirstėme į keturias grupes ir bandėm atsakyti tris klausimus apie pasaulėžiūrą.

Po pietų buvo laisvalaikis. Sportavom, vaikščiojom arba klausėmės Vyto ir Edžio triukšmo, jiems grojant elektrinėmis gitaromis.

Berniukų vadovas Linas Kojelis aiškina kursų taisykles.

P. Aišėnas, kun. Rukšys ir L. Kojelis diskutuoja.

Po laisvalaikio mes išklausėm Pauliaus paskaitos apie žmonių temperamentus. Mes bandėm išsiaiškinti, ar mes esame sanguinikai, melancholikai, cholerikai ar flegmatikai. Po vakarienės vyko debatai. Dalyvavo keturi būreliai. Pirmi du diskutavo, ar žmogus turi teisę išnaudoti gamtą. Kiti du diskutavo, ar reikia turėti ideologiją norint turėti identitetą. Buvo įdomu, diskusijos vyko karštai. Po šių debatų mums davė spręsti uždavinius, ieškant logiškų atsakymų.

Antradienio rytą Paulius nagrinėjo ateitininkų principus, jų ryšį su pasaulėžiūra. Po pertraukos kun. A. Rubšys iš New Yorko mums rodė skaidres iš įvairių pasaulio šventovių, aiškino ką jos simbolizuoja. Vėliau jis kalbėjo apie transendenciją, gėrį ir blogį. Po pietų kun. Rubšys tęsė pokalbį tema "Žmogaus misija".

Pradėjom ruoštis Naujiems Metams. Mergaitės paruošė valgyklą "iškilmingai vakarienei". Po vakarienės išklausėme šv. Mišių; po to susirinkom į salę Naujų Metų baliui. Prieš balių Linas Kojelis ir Vytas Bandžiulis išpildė trumpą programą; Edis Radas ir Elytė Bandžiulytė

Šokių karalius ir karalienė R. Polikaitis ir A. Mičiulytė su J. Raulinaityte, G. Grušu, A. Kazakevičiūte ir P. Markevičium.

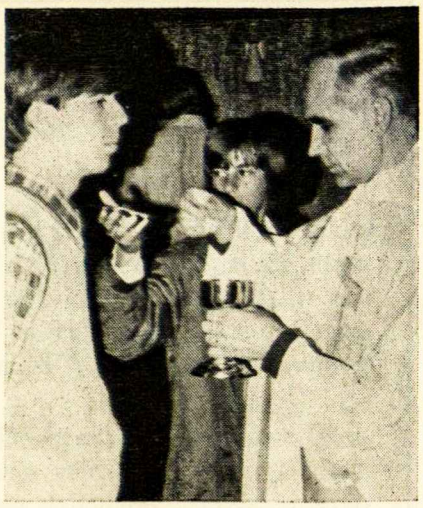

Kun. Rukšys dalina šv. Komuniją Naujųjų Metų Mišiose.

perskaitė kursantų Naujų Metų rezoliucijas. Toliau vyko šokiai. Šokom iki antros valandos. Garsiai ir smagiai sutikome Naujus Metus.

Naujų Metų dieną p. J. Raulinaitis perskaitė prof. A. Maceinos laišką ateitininkams. A. Maceina aiškino ateitininkų įsikūrimą ir gyvavimą tremtyje. Po paskaitos kuopos valdyba turėjo posėdį aptarti ateinančių metų veiklą. Tuo pačiu laiku visi kiti rašė tema "Žmogus kaip priemonė ir aukščiausias tikslas".

Po pietų lipom į netoliese esantį kalną. Buvo labai graži diena ir toli galėjom matyti. Į viršų užlipo visi berniukai ir pora mergaičių. Grįžę susipakavom ir pradėjom skirstytis. Šitaip baigėsi 1974-75 metų žiemos kursai.

Rimas Polikaitis

LITERATŪROS VAKARAS

Clevelandas

Clevelando moksleiviai ir studentai ateitininkai vasario 1 d. surengė penktąjį literatūros vakarą. Nemažas skaičius žmonių pripildė Lietuvių Namų salę pasiklausyti kultūrinės programos.

Vakarą pradėjo Nijolė Lenkauskaitė, pristatydama autorę Birutę Pūkelevičiūtę, kuri įdomiai skaitė ištraukas iš savo novelės "Kaip Arvis išėjo į žmones", romano "Aštuoni lapai" ir poezijos rinkinio "Metugės".

Jungtinis festivalinis chorelis, sudarytas iš studentų ir studenčių iš JAV ir Kanados, padaina-

vo šešias dainas. Chorelį dirigavo iš Rochesterio atvykęs Raimundas Obalis, o akomponavo clevelandietė Rita Čyvaitė.

Programos antrąją muzikinę dalį išpildė Danutė Staškevičiūtė iš Rochesterio, paskambindama Beethoveno ir Brahmso kūrinių. Po publikos šiltai išklausytos programos vakaras baigėsi vaišėmis ir šokiais.

Tomas Palubinskas

VYT. MAČERNIO KUOPA

Los Angeles

Los Angeles Vytauto Mačernio moksleivių ateitininkų kuopa, nors toli nuo visų kitų kuopų ir ateitininkiško veikimo, yra nepaprastai veikli. Tai nepaprastai nuostabu, nes mums sunku susirinkti su kitom kuopom ir dalintis idėjom ir veiklos būdais ir bendrai vienas kitą paremti. Mes esame lig saloje. Dėl to mūsų aktyvumas toks nuostabus.

Pereitą žiemą, suorganizavome jau ketvirtus Los Angeles žiemos kursus. Atvyko daug jaunimo, gal per daug, ypač per daug neateitininkiško jaunimo. Bet programa buvo puikiai paruošta Pauliaus Alšėno ir kursai puikiai pasisekė.

Labai prašau pasinaudoti siunčiamomis nuotraukomis, kad kitos kuopos galėtų pamatyti, jog Los Angeles kuopa ne tik negesta, bet aiškiai šviečia, liepsnoja ir auga!

Linas Kojelis

Simas Kudirka su p. Gene su Los Angeles moksleiviais.

TRUMPAI

— New Yorko ateitininkai ir ALRK Federacija kovo 9 suruošė viešą pokalbį tema "Bažnyčia sovietų voratinklyje ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Paskaitą apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje skaitė kun. dr. Pr. Gaida iš Toronto. Trumpus pareiškimus atskirais klausimais padarė kun. Vyt. Pikturna, dr. Br. Nemickas, dr. A. Šlepetytė-Jančienė ir V. Sevrukas. Moderavo A. Vedeckas. Pokalbio išvadas padarė dr. D. Jasaitis.

— Toronto sendraugiai ir studentai turėjo bendrą posėdį vasario 23 d. Buvo svarstomas klausimas, kaip įjungti į vyresniųjų eiles jaunuosius sendraugius. Pranešimus padarė Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirm. Almis Kuolas ir Studentų Ateitininkų Sąjungos pirm. E. Girdauskas.

— Toronto jaunųjų ateitininkų veiklai didelė parama yra tėvų komitetas. Pernai vadovavo L. Dūda. Šįmet jau išrinkti nauji nariai.

— Chicagos moksleiviai, studentai ir sendraugiai su vėliavomis dalyvavo Vyčių surengtame šv. Kazimiero minėjime kovo 2.

— Ateitininkų Federacija atgaivina prof. St. Šalkauskio kūrybinę premiją.

— AF vadas dr. P. Kisielius aplankė Washingtono ir Baltimorės ateitininkus balandžio 6-7 dienomis.

— Ateitininkų Sušelpimo fondo valdyba posėdžiavo kovo 6 d.

— Chicagos Giedrininkės rengia moterims rekolekcijas kovo 20-22 dienomis. Jos taip pat

Simas Kudirka atsakinėja į klausimus.

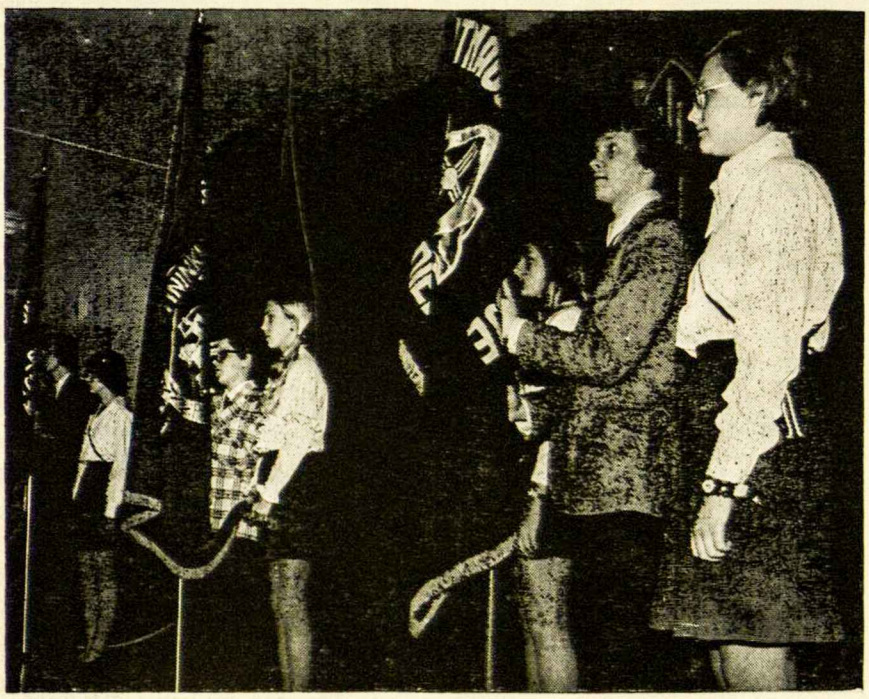

Viršuj: istorikas V. Liulevičius skaito paskaitą Cicero ateitininkų suruoštame vysk. Valančiaus minėjime. Vidury: Cicero (dešinėj) ir Chicagos moksleivių ateitininkų vėliavos. Apačioj: Cicero vyresnieji moksleiviai duoda įžodį; jaunučiai klausosi.

paskyrė 600 dol. išelisti vaikų pasakų knygai.

— Chicagos gydytojų Korp! Gaja surengė priešvelykinį susikaupimą korporantams bei jų šeimoms verbų sekmadienį.

— Ateitininkų Jubiliejinėje stovykloje prof. Simas Sužiedėlis, buvęs AF vadas, skaitys paskaitą rugpiūčio 24 d.

MOKSLEIVIAI

— Cicero Vysk. M. Valančiaus Kuopos Vyr. Moksleivių susirinkimas įvyko vasario 9 d. Žiemos Kursų dalyviai paruošė vaidinimėlius pailiustruodami kursų temas.

— Chicagos kun. Alfonso Lipniūno kuopa sušaukė susirinkimą kovo 1 d. Moralės tema kalbėjo dvasios vadas kun. Šarauskas.

— Cicero, Ill., Vysk. Valančiaus kuopa kovo 15 d. surengė pirmąjį Chicagoje Vyskupo Valančiaus šimtmečio minėjimą, pakviesdami dr. Vincentą Liulevičių paskaitai apie "Valančių kovotoją" ir akt. Leoną Barauską paskaityti iš jo raštų. Kovo 16 organizuotai dalyvavo Šv. Mišiose, po kurių susirinko agapei ir iškilmingam kandidatų pakėlimui į narius.

STUDENTAI

— Toronto studentų rekolekcijas, įvykusias vasario 8 pravedė garsus pamokslininkas, Kinijos misionierius kun. J. McGoey.

— Chicagos studentų ateitininkų draugovė kovo 1 d. susirinkime aptarė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką. Buvo nutarta, kad kiekvienas narys pasistengs savo universiteto aplinkoj paskleisti bent po vieną Kronikos kopiją. Po susirinkimo nemaža narių įsigijo Kroniką papiginta kaina.

SENDRAUGIAI

— Waterbury, Conn., sendraugiai sausio 26 d. surengė viešą paskaitą. Kalbėjo prof. Ant. Masionis tema "Mūsų mintys ir rūpesčiai Šventaisiais Metais".

— Los Angeles sendraugių susirinkime vasario 9 d., Stasys Barzdukas kalbėjo apie sendraugių vardą, kai kurių ateitininkų nedrausmingumą, studentų neperėjimą į sendraugius, ateitininkų nerėmimą katalikų spaudos, ir apleidimą parapijų reikalų.

— Clevelando "Ateities klubas" turėjo susirinkimą, kuriame diskutavo dr. Maceinos laišką AF vadui ir Pranas Razgaitis kalbėjo apie Šventuosius Metus.

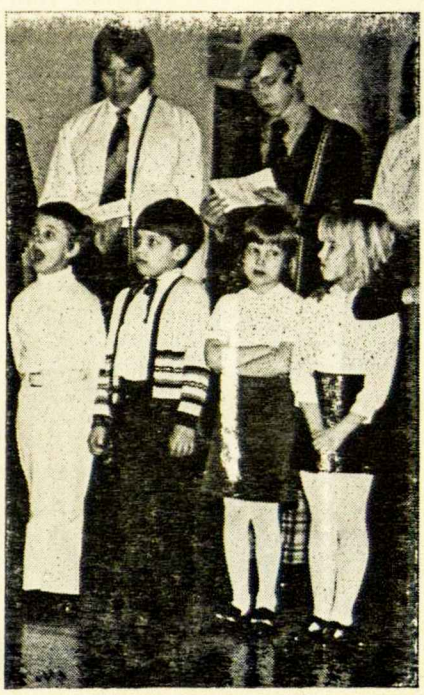

Mielieji "Ateities" Bičiuliai! Pradėjome 1975-sius metus su naujuoju redakciniu kolektyvu, kuris yra pasiryžęs "Ateitį" pajvairinti naujomis idėjomis, užsimojimais, planais, bandant atrasti artimesnį ryšį su jaunimu — moksleiviais ir studentais, tuo pačiu neišjungiant ir vyresniųjų. Tai labai kilnūs užsimojimai, kurių įgyvendinimui yra reikalinga ne tiktai tolimesnė moralinė, bet taip pat ir finansinė visų parama. Administracijai visa tai sukelia rimtą rūpestį — sutelkti pakankamai finansų. Daugelio skaitytojų prenumerata yra apmokėta tiktai iki 1973 metų galo. Be to, nemažas skaičius skaitytojų, ypač iš sendraugių tarpo, praeityje išstodavo iš "Ateities" prenumeratorių ir skaitytojų sąrašų. O mums sunkioje finansinėje padėtyje kiekvieno skaitytojo praradimas yra skaudus smūgis. Todėl maloniai prašome jus atsilyginti už praeities skolas ir pratęsti prenumeratą 1975 metams (jeigu dar tai nepadarėte). "Ateities" administracija bando sudaryti pagelbinius vietovių ryšininkų (atstovų) vienetus, kurie telktų naujus prenumeratorius, ragintų esamus prenumeratorius atnaujinti ir atsilyginti už praeities skolas, telktų aukas "Ateičiai" paremti, sektų savo apylinkių esamų prenumeratorių adresų pasikeitimus ir bendrai palaikytų glaudžius ryšius su "Ateities" administracija. Tikimės aktyvaus bendradarbiavimo tiek iš moksleivių, tiek iš studentų, tiek ir iš sendraugių. Esame tikri, kad bendromis jėgomis išlaikysime gyvą šį katalikiško jaunimo žurnalą — "Ateitį". Ji laukia jūsų paramos.

Juozas Polikaitis, "Ateities" administratorius

ATSIŲSTA PAMINĖTI

MEDICINA. Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos žurnalas. 1974 m. Nr. 3 (48). Vyr. red. K. Pemkus, M.D. Adm. L. Dargienė. Medicinos straipsniai ir plati gydytojų apžvalga.

LAIŠKAI LIETUVIAMS. Religinės ir tautinės kultūros žurnalas. 1975 m. Nr. 2. Redaktorius J. Vaišnys, S.J. Leidžia Tėvai Jėzuitai. Jubiliejinis numeris. Žurnalas švenčia 25 metų sukaktį.

ŽURNALISTIKA. Išleido Lietuvių Žurnalistų Sąjunga. Red. J. Prunskis. Knyga — rinkinys rašinių įvairiomis žurnalistiką liečiančiomis temomis: Žurnalisto savybės, Laikraštininko archyvas, Laikraštinės lietuvių kalbos stiliaus gairės, Rankraščio paruošimas ir korektūrų taisymas, Rankraštis amerikiečių dienraščiuose, Žinia ir jos sudarymas, Korespondentas ir korespondencija, Reportažas, Interview, Kelionių aprašymai, Sporto apžvalgos, Organizacijų skyriai laikrašty, Filmų recenzijos, Muzikos kritika ir recenzijos, Apie knygų recenzavimą ir kritiką, Meno kūrinio aptarimas, Kaip aptariame dramų vaidinimą, Beletristika periodikoj, Poezija tremties periodinėj spaudoj, Laikraštinis humoras, Humoristinė žurnalisto tragedija, Okupuotos Lietuvos spaudos panaudojimas, Vedamieji ir kiti straipsniai, Laikraščių iliustravimas, Foto žurnalizmas, Kaip redaguojamas savaitraštis, Žurnalo redagavimas, Spaudos technika, Laikraščio laužymas, Elektroninis žurnalizmas, Spaudos etika, Copyright — autoriaus teisių apsauga, Kaip su lietuvių žiniomis patekti į amerikiečių spaudą, Lietuvių Žurnalistų Sąjungos istorinė apžvalga.

ALp(LKA)1786
1975, Nr.4

90. 725. 299